

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XIII. ročník ● 8-9/2020

PLAGIÁTORI NA SCENE

O B S A H

Pieseň pútnikov 4
KOMUNITA
J. Calvo Aguilar

Rozhovor 5
UTRPENIE MÁ ZMYSEL...
S. Marcinková/E. Mihočová

Téma 10
PLAGIÁTORI NA SCÉNE
I. Turek, P. Procházka,
T. Máhrík,
P. Findo, P. Piatko, Š. Evin

Rozhovor 20
UROBME ZO SLOVENSKEJ
KRAJINY...
E. Heger/M. Hunčár
a P. Čuřík

Čítanie na pokračovanie 22
AKO JE TO S DUCHOM
SVÄTÝM
Werner de Boor

Misia 24
SPRIEVODCA
NA CESTÁCH
Ch. Kollárová
CORONA-STYLE
L. Knoetze
LETNÉ SPRÁVY Z NEPÁLU
P. Kuruc

Úvahy z trolejbusu 29
PORUŠENIE PREDPISU
Tomáš Komrska

Spod orecha 30
NEREŠPEKTUJEM
B. Piatko

RELAX 31

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2020

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó

Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 23. 9. 2020 **Tlač:** Express tlač

1. strana obálky: Zdroj: www.freepik.com

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

SVET SA MENÍ. MENÍME SVET MY?

MONIKA MITANOVÁ
(CZŠ Narnia Pezinok,
CB Svätý Jur)

Svet sa mení priamo pred našimi očami. Začíname školský rok a všetci do neho vstupujeme s oveľa väčšou neistotou ako pred rokom. Odrazu citeľne vnímame, že situácia okolo nás je mimo našej kontroly.

Nemáme to v rukách. Učíme sa pokore.

Tento rok si pripomíname 350 rokov od úmrtia J. A. Komenského. Keď sme v januári minulého školského roku o ňom začali s deťmi v škole rozprávať, nikto z nás netušil, že v niečom sa situácia, v ktorej vyrastal a žil, stretne s tou našou. Epidémie boli nechcenou súčasťou jeho doby. Obrázok človeka s vtáčou maskou na tvári vyvolával v deťoch zdesenie. Deti sa nás pýtali: Čo je to? My sme síce múdro odpovedali, ale nikto z nás nedokázal vnímať hĺbku a význam toho obrazu. To sa zmenilo. Dnes i my kráčame medzi ľuďmi s prekrytou tvárou a neisto hľadáme do budúcnosti.

O Komenskom však nerozprávame z toho dôvodu, že žil v dobe epidémií, ale preto, lebo dokázal svojimi myšlienkami a činmi ovplyvniť svet v ktorom žil, aj nasledujúce generácie.

V našich školách „Narniách,” sa rozprávame so žiakmi o tom, že aj my môžeme a máme meniť svet. Hoci neistota a ohrozenia na nás neustále doliehajú, všetci si viac ako kedykoľvek predtým uvedomujeme hodnotu človeka, vzájomných vzťahov, prírody, spolupatričnosti a spoluzodpovednosti. Uvedomujeme si, že sme všetci na jednej lodi a že problémy jedného sa dotýkajú nás všetkých. V Narniách už dlhodobo spoločne oslavujeme skutky pomoci, láskavosti, odvahy, priateľstva, rešpektu, ochrany prírody... Dnes tieto skutky nadobúdajú ešte hlbší význam. V pokore vnímame veľkosť zodpovednosti Bohom nám danej. Kiežby sme dokázali zvládnuť výzvy našej doby a svojimi malými činmi a postojmi prispieť k pozitívnej premene našej spoločnosti tak, ako to dokázal Komenský. ■

STÍLPČEK:

ČO JE VZDELANIE?

Počul som kedysi vtipnú „definíciu“ vzdelania: „Vzdelanie je to, čo zostane, keď všetko zabudneme“. A je na tom kus pravdy (i keď nejaké fakty ku vzdelaniu patria), pretože vzdelanec robí jeho myslenie – schopnosť, ktorá sa nezabúda. Je smutné, že u niektorých po „zabudnutí všetkého“ nezostane takmer nič. Pretože súčasné školy akoby zabúdali, že zapamätanie si faktov nerobí vzdelanec.

Rodíme sa s mozgom, ktorý sa môže naučiť myslieť rôznymi spôsobmi – myslieť v predstavách, v pocitoch, v pojmoch. A na vzdelávaní záleží, ktorý spôsob myslenia bude dominovať. Preto je dôležité, aby škola a spoločnosť, vzdelávala myslenie žiakov vo všetkých smeroch. Zanedbaním niektorého spôsobu myslenia by sme stratili talent tých, ktorí mali predispozíciu v tom zanedbanom spôsobe. A talentom by sme plynúť nemali.

Žiadny zo spôsobov myslenia by sme nemali podceňovať. Každý z nich má isté prednosti a isté nevýhody. (Napríklad, myslenie v predstavách je oveľa rýchlejšie než „abstraktné“ myslenie, ktoré je zase o veľa presnejšie.) Počul som viacerých umelcov „chváliť sa“ tým, že sa nič nenaučili z matematiky a fyziky. A ľudia im tleskali, napriek tomu, že sa tým priznali k zanedbaniu svojho abstraktného myslenia. A zároveň v publiku vyvolávali dojem, že absencia abstraktného myslenia neprekáža!

Lenže – nielen umelci, v posledných rokoch aj školstvo, rozvoj myslenia zanedbáva, nahrádza ho memorovaním faktov. Vyvolala sa tým reakcia: spoločnosť na hromadenie faktov reagovala konštatovaním „Načo si to mám pamätať, keď mám Google“. Takže dnes ten bonmot o vzdelaní môžeme nahradiť iným: „Vzdelanie je to, čo zostane, keď zlyhá Google“. ■

Ivan Turek

KOMUNITA

JOSÉ CALVO AGUILAR
(Vikár v zbere CB Žilina.)

Asi sa nemusím veľmi namáhať, aby som vás presvedčil, že život v cirkvi nie je vždy ľahký. Problémy, hádky, nedorozumenia a konflikty medzi bratmi a sestrami sú bežnou skúsenosťou. Niekedy kazatelia trávajú viac času týmto „hasením ohňov,“ ako vyučovaním, vedením cirkvi alebo rozvojom ďalších vedúcich. Jednoducho, vytvorenie komunity je ťažká úloha. Možno nás preto prekvapia slová nasledujúceho žalmu. Ja si však myslím, že Žalm 133 plne vyjadruje krásu (a zápas), ktoré sú súčasťou každej komunity:

Dobré a milé

Aké je dobré a milé, keď sú bratia spolu (Ž 133, 1) Tí, čo ste vyrástli so súrodencami viete, že nie vždy je to „dobré a milé“, že niekedy by ste svojho brata alebo sestru najradšej „zabili“! Tieto problémy nie sú len z detského sveta. Veď aj keď sme starší máme konflikty so svojou rodinou. Myslím si, že nie náhodou Dávid vybral metaforu súrodencov na vyjadrenie podstaty komunity: my sa skutočne máme radi, ale konflikty sú neoddeliteľnou súčasťou nášho vzťahu. Rovnako je to v rodine, ktorú nazývame Cirkev: konfliktom sa vyhnúť nevieme, ale držíme spolu, lebo to, čo nás spája je silnejšie ako to, čo nás rozdeľuje. Potrebujeme sa ako Cirkev naučiť, že základom komunity je rodina.

Do rodiny sa narodíš

Neviem ako vy, ale mňa sa nikto nepýtal, či chcem patriť do mojej rodiny. Jednoducho, tvoji rodičia patria do nejakej rodiny a keď sa narodíš, tak tam patríš aj ty. S cirkvou je to (aspoň v niečom) podobné. Boh sa ňá nepýta, či chceš patriť do Rodiny (teda do Cirkvi). Keď sa narodíš (z Ducha) tak patríš do Božej rodiny, bez ohľadu na to, ako sa ti páčia tvoji súrodenci. Samozrejme, môžeš meniť kontext, môžeš byť súčasťou iného lokálneho zboru, ale tvoji bratia ostávajú bratmi aj na diaľku.

Kňazmi tomu druhému

Je to sta najvzácnejší olej na hlave, čo steká na bradu, [...] na okraj jeho rúcha (Ž 133, 2) Tento obraz pripomína pomazanie kňazov pre službu Bohu. Ako by sa zmenil náš vzťah k bratom a sestrám, ak by sme vedeli, že Boh ich pomazal a považuje ich za kňazov? Boh robí kňazov z nás, ale aj z našich bratov a sestier. Boh nám dáva ako komunite vysokú hodnotu a cenu nie preto, lebo sme úžasní, ale preto, že nás miluje. A miluje, keď sa navzájom milujeme za to, kým nás on urobil.

Ako v nebi, tak i na zemi

Je úžasné, keď sa komunita vzájomne miluje a má medzi sebou zdravé vzťahy. Keď komunita usiluje o dobrotu, lásku a vzájomnú službu. Ale realita je ťažká a krutá a nevidíme v nej to, čo tento žalm hovorí. Je vôbec možné mať takúto komunitu? Nie je to skôr tak, že to bude až neskôr, až budeme v nebi? Určite plnosť tohto žalmu zažijeme až vtedy, keď bude hriech porazený a naše životy úplne uzdravené. Ježiš nás pozýva do života, v ktorom sa dejú veci *ako v nebi, tak i na zemi* (Mt 6, 10). Máme sa usilovať o to, aby už dnes boli naše životy a vzťahy také, ako ich Žalm 133 opisuje. A hoci to nebude nikdy dokonalé a budeme stále zápasit s vlastným hriechom a s hriechom ostatných, Boh nás už dnes uzdravuje. A vtedy môžeme naozaj hovoriť: *Aké je dobré a milé, keď je komunita spolu!* (Ž 133, 1 parafrázované). ■

UTRPENIE MÁ ZMYSEL, AJ KEĎ NEPOZNÁME JEHO PRÍČINU

Islamský štát ich pripravil o domov. Fanatické bojovníci na 400-tisícovej komunite jezídov spáchali genocídu. Ak ich práve nezastrelili a nezobrali do zajatia, prežívajú v utečeneckých táboroch. Ušli, aby si zachránili holý život. V autonómnej oblasti Kurdistan im pomáha zdravotnícka nezisková organizácia STEP-IN. Tri roky tím zdravotníkov v utečeneckom tábore viedla Slovenka **SIMONA MARCINKOVÁ** z evanjelického cirkevného zboru Chmeľov. Rozprávala sa s ňou **EMÍLIA MIHOČOVÁ**.

Študovali ste misiológiu a charitatívnu prácu na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Prečo ste sa rozhodli práve pre tento pomerne nezvyčajný odbor?

Aby som to uviedla na pravú mieru – najprv som začala študovať prekladateľstvo a tlmočníctvo v Bratislave. No už počas prvého roku štúdia som si uvedomila, že mi tak trochu chýba iný, hlbší pohľad na svet. Chcela som študovať aj niečo iné ako len históriu francúzskeho a portugalského jazyka. Vedela som, že na Vysokej škole sv. Alžbety je odbor misiológie

a charitatívnej práce. Rozhodla som sa, že to skúsím externe s tým, že ak to nebudem zvládať, štúdium ukončím. Dalo mi to veľmi veľa. Už vtedy som vedela, že raz chcem pracovať na niektorom zo zahraničných projektov.

Po ukončení štúdia ste sa zapojili do projektu STEP-IN, zameraného na poskytovanie zdravotníckej pomoci v utečeneckých táboroch v Iraku. Bola to náhoda alebo premyslené rozhodnutie?

Tento projekt som si vybrala preto, lebo som poznala ľudí, ktorí

ho založili. Sledovala som, ako vznikol. Spočiatku išlo o projekt Vysokej školy sv. Alžbety, ale keď sa začal postupne rozrastať, osamostatnil sa a dnes funguje ako občianske združenie. Vedela som teda, o čo ide a bola som si istá, že Irak je presne to miesto, kam chcem ísť.

Irak je krajina, ktorou už dlhodobo zmietajú krvavé politické nepokoje a eskalácia násillia z domovov vyhnať státisíce ľudí. Dopady utečeneckej krízy pred časom pocítila aj Európa. Ako reagovala vaša rodina a blízki, keď

ste im oznámili, že vycestujete práve na Blízky východ?

Najskôr som sa musela sama rozhodnúť, a až potom som to oznámila rodine. Mala som to trochu zjednodušené tým, že projekt STEP-IN odštartovali moji príbuzní – sesternica a jej manžel. Čiže rodina už bola oboznámená s tým, o čo ide a aká je situácia v krajine. Prijali to v pohode.

Nemali ste vy sama obavy predtým, než ste vycestovali?

Nie. Mala som skôr prirodzený rešpekt pred novou kultúrou a prácou, ako aj pred všetkým, čo ma čaká.

Na to, čo ste v utečeneckom tábore zažili, sa nedá pripraviť ani na tej najkvalitnejšej vysokej škole. Aj keď je človek veriaci, asi to ním hlboko otrasie...

Už po prvých mesiacoch v Iraku prišli veľké otázky, ktoré súviseli so zmyslom utrpenia. V uteče-

možnosť. Malé deti, ktoré uniesli a po dlhých rokoch sa vrátili zo zajatia – nemali už rodičov a hovorili iným jazykom. Tiež deti, ktoré chcel predat Islamský štát na orgány. Všetci prežili veľkú traumy.

Aké otázky ste si kládli vo chvíli, keď je zlo také hmataťelné?

Pýtala som sa: Prečo existuje toľko zla? A prečo Boh dovolí, aby sa to dialo? Prečo toľká bolesť, nespravodlivosť, nenávisť, násilie? Navyše spojené s komunitou ľudí, ktorí za nič nemôžu. Islamský štát išiel zámerne po jezidoch, pretože je to iné etnikum a náboženstvo. Mali za cieľ ich vyhladiť. Som veriaci, ale bolo pre mňa ťažké pochopiť, prečo sa to deje.

Snažili ste sa vnútornú krízu riešiť?

Po roku v tábore som musela na istý čas odísť. Potrebovala som

nocída, a prečo tí ľudia toľko trpeli. Uvedomila som si, že to vlastne ani nepotrebujem vedieť. Ale našla som úplne iné odpovede, ktoré mi dali oveľa viac: Nedokážem zmeniť, čo sa stalo. Mojou úlohou je však robiť si svoju prácu najlepšie, ako viem. Mám dostatok síl a schopností na to, aby som malými obyčajnými krokmi dokázala robiť veľké veci. Už len tým, že tam som a usmejem sa na toho, kto to práve potrebuje. Uvedomila som si, koľko som sa toho od týchto ľudí mohla ja sama naučiť. Napriek tomu, čím všetkým prešli, sú to šťastní ľudia, ktorí stále majú svoje sny a chcú žiť. Povedala som si: Zbaľ si veci a choď naspäť do Iraku!

Projekt STEP-IN je zameraný najmä na komunitu jezidov. Čím je charakteristická?

Je to zvláštna komunita. Etnicky sa radia medzi Kurdov, ale majú úplne iné náboženstvo. Ide o zvláštnu spleť zmes zo-roastrizmu, islamu, židovstva a dokonca aj kresťanstva. Sú uzavretí a len ťažko si niekoho medzi seba púšťajú. Sobáša môžu uzavierať len medzi sebou a vládne medzi nimi kastový systém. Väčšina z nich nie je vzdelaná, sú to skôr roľníci a farmári, majú veľa detí. Majoritná populácia v Iraku ich považuje za sektu. Neprijímali ich medzi seba kresťania ani moslimovia. Už stovky rokov žijú na úpätí hory Sindžár. Ide o sporné územie, ktoré patrilo raz Iraku, raz Kurdistanu... Pred útokom Islamského štátu tu žilo viac ako 400-tisíc jezidov. Po genocíde museli z hory Sindžár utiecť a väčšina z nich sa uchýlila do autonómnej oblasti Kurdistanu. Niektorým sa podarilo emigrovať, no doteraz viac ako 300-tisíc jezidov žije v utečeneckých táborech.

Pred dvoma rokmi bola Nobelová cena za mier udelená jezídke Nadii Murad, ktorú Islamský štát niekoľko rokov držal ako sexuálnu otrokyňu. Vďaka jej príbehu sa svetová

neckom tábore sme pracovali s komunitou jezidov. Na našej klinike som sa denne stretávala s bolesťou, nespravodlivosťou a násilím. Na to, čo títo ľudia prežili, je ťažké čo i len myslieť, nieto o tom ešte hovoriť. Našimi pacientmi boli ženy, ktoré držal v otroctve Islamský štát ako sexuálne otrokyne. Starí ľudia, ktorí utekali pred ISIS na chrbtoch somárov, lebo nemali inú

ticho a čas pre seba. Chcela som si ujasniť, prečo som tam a či sa chcem vrátiť, čo ďalej urobím so svojím životom. Zobrala som si dva mesiace voľna a sama som odišla na Aljašku.

Našli ste v tichu a samote odpovede na pálčivé a znepokojujúce otázky?

Nie. Nedostala som žiadnu odpoveď na to, prečo sa stala ge-

verejnosť začala viac zaujímať o to, čo sa jezídov v Iraku deje. Útokom ISIS však čelili aj kresťania a niekto si môže položiť otázku, prečo je projekt STEP-IN zameraný práve na jezídov?

Prvý rok, keď tento projekt začínal, sme v jednej zo štvrtí mesta Erbil v Kurdistane poskytovali zdravotnú starostlivosť aj kresťanom, ktorí pred Islamským štátom utiekli z oblasti Ninive, z mesta Karakoš. Kresťania po celom svete sa však spojili, aby im pomohli. Domov sa tak mohli vrátiť už rok-dva po útoku, aj keď infraštruktúra je, samozrejme, stále zničená. Vzhľadom na postavenie kresťanov v Iraku a mieru zahraničnej medzinárodnej pomoci, sme sa začali sústreďovať na jezídov, ktorým nepomohol nikto a nemôžu sa vrátiť domov.

Ako vyzeral váš bežný pracovný deň?

Pracovala som v tábore Dawoodia. Je jeden z menších, žije tu okolo 3-tisíc ľudí. Väčšie tábory majú aj viac ako 20-tisíc utečencov. V tábore sme boli jediným zdravotným strediskom, ktoré chorým poskytovalo základnú pomoc. Ťažšie prípady alebo väčšie úrazy sme vozili na ošetrovanie do mesta k špecialistovi. Tábor je od mesta Dohuk vzdialený 60 kilometrov. Cestovali sme každý deň – hodinu tam a hodinu späť. Naše zdravotné stredisko bolo v porovnaní s inými klinikami dobre vybavené. Mali sme dve laboratória a lieky, ktoré sme rozdávali zadarmo.

Aké bolo zloženie vášho tímu? Mali sme v ňom fyzioterapeuta, psychiatra, pediatra a rôznych iných zdravotníkov. Tím bol medzinárodný. Lekári nepochádzali len zo Slovenska, ale aj z Ukrajiny či Českej republiky. 40-členný tím sestričiek, laborantov a prekladateľov, ktorý som koordinovala, tvorili zväčša lokálni, miestni ľudia z tábora.

Chceli sme, aby sa niečo naučili a mohli ľahšie začať niekde inde.

Čo patrilo do vašej kompetencie?

Mala som na starosti každodenné fungovanie celej kliniky – všetkých zamestnancov, účtovníctvo, výplaty, každodenné nákupy liekov, či vecí do laboratória. Nemocnicu som zastupovala na stretnutiach s manažmentom kempu, zástupcami ministerstva zdravotníctva a iných organizácií.

Darilo sa vám prekonať komunikačnú bariéru?

Spolupracovali sme s miestnymi prekladateľmi, ktorí vedeli po anglicky. Všetci lekári mali svojho tlmočníka. Ja som ho mala tiež, keď som potrebovala komunikovať priamo s ľuďmi v kempe. Po čase som sa však naučila základy kurdčiny, nie je to ťažké.

Irak je prevažne moslimský,

je svet výlučne zrejých mužov – moslimov. Aj keď som mladá žena, rešpektovali ma. Dávala som si pozor na to, aby som im nepodávala ruku – so ženou si totiž ruku nepodajú, ale nebrala som to osobne. Prvé mesiace som sa v ich spoločnosti cítila trochu menejcenne, potom to už bolo lepšie. Ak by bola na mojom mieste lokálna žena, mala by to ťažké. Kurdi sú celkovo priateľskí voči ľuďom zo zahraničia. Navyše som mala peniaze, ktorými som platila za lieky, preto mi prejavovali viac rešpektu (úsmev).

Spomínate si na konkrétny príbeh, ktorý vás zasiahol viac ako iné?

Je ťažké vybrať iba jeden, za tri roky sme sa už poznali a mali sme osobnejšie vzťahy. Silný bol príbeh jednej ženy – jezídky, ktorá sa volá Seve. Mala manžela a dve deti, syna a dcéru. Keď Islamský štát napadol ich dedinu, mužov oddelili od žien a na mieste ich

nemali miestni problém spolupracovať so ženou? Aké je postavenie žien v krajine?

Je to zaujímavá téma, pretože ženy sa predovšetkým starajú o domácnosť a deti, hoci sa situácia aj v tomto smere zlepšuje. Niektoré ženy už pracujú v obchode alebo v kanceláriách. Ja som sa však pohybovala v lekárskom prostredí. Lieky som nakupovala vo veľkej lekární, čo

zabili, medzi nimi aj jej manžela. Rovnako zavraždili aj staré ženy. Dievčatá, mladšie ženy a chlapcov brali so sebou ako otrokov. Aj Seve a jej dve deti odvliekli do otroctva. Najskôr ju zobrali do Mosulu, potom do Sýrie – na čiernom trhu ju predali celkovo päťkrát. Oddelili ju od detí, ale približne vedela, v ktorom meste asi sú. Hovorila mi, že najťažšie pre ňu nebolo to,

že si ju islamskí bojovníci medzi sebou každý večer posúvali, nadrogovali ju a znásilňovali. Horšie to bolo cez deň, keď odišli bojovať a ona ostávala sama doma s ich manželkami, ktoré ju rôznymi spôsobmi týrali. Po piatich rokoch sa jej podarilo zo zajatia utiecť – minulého roku na jar prišla k nám do tábora, kde bol už aj jej brat.

Zdalo by sa, že tento príbeh mal aký-taký šťastný koniec.

Nie tak celkom. Z otroctva sa vrátila s tretím dieťaťom – päťročným chlapčekom. Svojej rodine tvrdila, že je to dieťa jej manžela, ktoré sa len narodilo v zajatí, a keď ju uniesli, bola už tehotná. Je to milosrdná lož pre komunitu jezídov. Nechcú totiž medzi seba prijať deti, ktoré sa narodili v zajatí. Jezídov sa nemôžete stať – musíte sa narodiť jezidským rodičom. Komunita nechce akceptovať dieťa, ktorého otcom je bojovník islamského štátu. Preto všetky ženy, ktoré sa chcú vrátiť späť, musia svoje deti počaté v zajatí nechať v Sýrii alebo pri hraniciach. Ak

život. Aj Seve to mala ťažké – jej svokra ju chcela uniesť z tábora a zabiť. Riešili sme to a nakoniec sa situáciu podarilo ustáť.

Takže trauma, ktorú prežila, bola dvojnásobná. Podarilo sa jej nájsť aspoň svoje dve deti, dcéru a syna?

Áno, do tábora sa vrátila s tromi deťmi. Môže to znieť ako príbeh so šťastným koncom, ale je to iba začiatok veľkej traumy, ktorú prežili, a s ktorou sa budú musieť vyrovnávať. Deti po piatich rokoch v zajatí už hovoria iným jazykom ako ich matka. Čaká ich ešte veľa práce. V Iraku neexistuje žiadna psychologická či psychiatrická pomoc. Ľudia, ktorí prešli ťažkou traumou, sa nemajú komu „vyspovedať“.

Je preto dobré, že vo vašom tíme sú aj psychológovia, ktorí traumatizovaným vedľa pomôcť. Pobyt v táboře je určite lepší ako zajatie, ale asi to tiež nie je práve ideálne miesto na život. V akých podmienkach utečenci čakajú na

a v zime je zima. Počas celého roka neexistuje dobré podnebie pre život. V lete nemajú klímu, v niektorých táboroch sú len spoločné sprchy a toalety. Nemajú žiadny finančný príjem. Keby si aj v meste našli prácu, nemajú si za čo zaplatiť taxík, aby sa tam dopravili. Je to pre nich nemožné. Niektorí sú v táboroch už šesť rokov. Vládne tam beznádej, že sa nemôžu vrátiť domov, lebo to stále nie je bezpečné. Ani emigrovať nie je jednoduché, zvlášť teraz, keď situáciu skomplikovala korona.

Mali ste možnosť spoznať život mimo tábora, či komunitu miestnych kresťanov?

Víkendy sme niekedy mali voľné, tak sme mohli trochu pocestovať. Čo sa týka kresťanov, mala som možnosť navštíviť mesto Karakoš na Ninivských planinách. Boli sme tam dva roky po tom, čo mesto zničil ISIS. Videli sme vypálené kostoly. Oltáre a sochy, z ktorých si bojovníci islamského štátu spravili terče. Dnes sa už mesto vrátilo do pôvodného života.

Aká je situácia irackých kresťanov?

Kresťania v Iraku tvoria skôr lepšiu strednú vrstvu. Majú lepší prístup k vzdelaniu a mnohí z nich zastávajú významné funkcie, aj keď nie všetci. Sú vážení. Delia sa na dve skupiny – asýrskych a chaldejských kresťanov. Chodili sme aj do kostola, hoci sme ničomu nerozumeli, ale časom sme sa naučili aspoň niektoré piesne.

Z médií o Islamskom štáte zaznieva čoraz menej správ. Je už situácia lepšia, alebo je to iba skreslený mediálny obraz?

Nie som odborník na politickú situáciu, môžem to zhodnotiť len z vlastnej skúsenosti: aj keď Irak pred pár rokmi vyhlásil, že porazil Islamský štát, nie je to celkom pravda. ISIS tam stále je. Vypaľujú polia, ničia úrodu a napádajú

sa predsa len vrátia aj s dieťaťom, musia klamať o jeho pôvode. Stávajú sa aj také prípady, že ho zabijú, alebo si samé siahnu na

návrat domov?

Život v táboroch je ťažký. V niektorých sú stany platené. V lete sú tu 50-stupňové horúčavy

ľudí, aj keď nie v takom rozsahu ako pred šiestimi rokmi.

Nemali ste nikdy pocit ohrozenia a obavy o svoj život?

Nie, projekt sa realizoval na autonómnom území irackého Kurdistanu, kam sa ISIS nedostal – aj keď bol len pár kilometrov od pomyselných hraníc. Iracký Kurdistan je všeobecne bezpečný – treba, samozrejme, dodržiavať základné pravidlá bezpečnosti a zbytočne neriskovať. Najmä ja, ako žena a Európanka, som sa musela prispôbiť.

Po troch rokoch v utečeneckom tábore ste sa vrátili domov na Slovensko. Bude projekt STEP-IN pokračovať aj ďalej?

Zatiaľ pokračuje, ale nevieme ako dlho. Fungoval s podporou grantov, poľského ministerstva a americkej náboženskej organizácie Knights of Columbus (Kolumbovi rytieri). V súčasnosti je však už ťažké zohnať financie pre Kurdistan. Projekt STEP-IN bol založený na humanitárnu pomoc, ale odvtedy uplynulo už šesť rokov a už to nemôžeme nazývať humanitárnou pomocou, hoci sú ľudia stále v stanoch. Granty a nové možnosti získavania financií sú teraz lokalizované na iné, urgentnejšie krajiny, ako je Sýria a Jemen.

Plánujete sa ešte do Iraku vrátiť?

Určite. Hoci sme sa snažili mať s ostatnými zamestnancami vzťahy na profesionálnej úrovni, počas troch rokov sme nadviazali aj osobné priateľstvá. V tábore po mne dokonca pomenovali jedno bábätko a stále mi posielať jeho fotky. Rada by som dievčatko opäť videla, preto sa určite plánujem raz vrátiť.

Niektó si môže položiť otázku: Prečo by sme sa mali zaujímať o utečenecké tábory v zahraničí, keď máme dosť vlastných problémov, aj vyľúčených sociálnych skupín?

Chápem, že ako Slováci sme voči mnohému uzavretejší. Nemusíme sa teraz začať všetci zaujímať o to, čo sa na Blízkom východe deje, stačí mať základný prehľad. A tiež si uvedomiť, že daný problém vznikol z nenávisti. Z akej nenávisti? Z nenávisti voči istej komunite, ktorá mala inú národnosť a náboženstvo, komunite, ktorej sa báli, považovali ju za sektu a vytlačili ju na okraj spoločnosti. Nedeje sa niečo podobné aj na Slovensku? Zamyslime sa nad tým, čo môžeme urobiť pre to, aby sa u nás nestalo to, čo v Iraku. Môže nám to pripadať ako niečo vzdialené a extrémne, ale pokojne sa to môže stať, ak nebudeme problémy v našej spoločnosti riešiť.

Ľudia, ktorí žili dlhšiu dobu v inej kultúre a extrémnych podmienkach, majú po príchode domov problém zaradiť sa do bežného života. Ako ste sa vy sama vnútorne vyrovnali s tým, že ste opäť na Slovensku?

Už v Iraku nás upozornili na to, že ľudia, ktorí pracujú v hraničných situáciách, majú po návrate do prirodzeného prostredia ťažkosti pochopiť problémy svojich priateľov, či rodiny bez toho, aby ich nezačali zľahčovať. Predstavte si, že sa každý deň stretávate s ľuďmi, ktorí nemajú nič, zažili znásilnenia a únosy. Potom nastúpite v Erbile na lietadlo a o tri hodiny pristanete na letisku v Košiciach. Stretnete sa s kamarátkou, ktorá sa vám sťažuje, že ju nechal priateľ, alebo nespravila v škole skúšku. Je to ťažké prijať. Musela som pochopiť, že každý má vlastné starosti a problémy, ktoré sú pre neho tie najdôležitejšie na svete. To, že niekto nespravil skúšku, môže byť pre neho rovnako veľký problém ako to, že niekto nemá čo jesť. Akýkoľvek problém vás môže pohltiť. Spočiatku som nemohla počúvať sťažnosti na to, čo všetko je na Slovensku zlé. Ja som mala pritom pocit, že na

rozdiel od Iraku, u nás všetko funguje. Musela som sa naučiť pristupovať s pokorou k ľuďom vo svojom okolí, aj k ich problémom.

Ovplyvnila táto skúsenosť vašu vieru a pohľad na kresťanstvo?

Keď som prišla do Iraku, nebolo pre mňa ťažké veriť, že Boh je dobrý – keď sa narodíte na Slovensku, kde môžete študovať a cestovať, je vtedy jednoduchšie byť veriacou. V utečeneckom tábore sa však zosypali všetky moje naučené teórie. Musela som sa viac pýtať a učiť. Určite ma to po-

PLAGIÁTORI NA SCÉNE

Ilustračné foto: BOHUSLAV PIATKO

Dnešnú tému ilustrujeme symbolmi zdevastovaných Tatier – vyvrátenými koreňmi kedysi majestátnych stromov, ktoré zostali po ničivej víchrici v roku 2004. Lesy sú ako školstvo – nové stromy nevyrastú za rok, tak ako za rok sa školstvo nezmení. No Tatry sú už zelené – po výsadbe nové stromy siahajú takmer do polovice výšky tých pár starých, čo prežili. V školstve sa po devastácii nová výsadba ani nezačala. (BoP)

OBŽALOBA SPOLOČNOSTI

IVAN TUREK (publicista)

Výrok predsedu parlamentu, pána Borisa Kollára o tom, že všetci študenti si zľahčujú prácu, by sme mali brať vážne. On svojím výrokom urobil zásluhú vec – z verejného tajomstva urobil verejne známy fakt. I keď v tom výroku preháňal, pretože nie všetci študenti si zľahčujú štúdium. Ale keď pripustíme, že slovom „všetci“ rozumel „spoločensky závažnú časť občanov“, musíme pripustiť, že mal pravdu. Pán Kollár hovoril so znalosťou veci. I keby sa zľahčovanie práce týkalo iba tých štyroch absolventov, o ktorých sa hovorí, aj tak mal pravdu. Pretože dvaja predsedovia parlamentu a dvaja ministri tvoria „významnú časť“ spoločnosti. A zrejme sa zľahčovanie štúdia netýkalo iba popredných politikov.

Pán Kollár v tom výroku preháňal, ale zároveň nepovedal všetko. Povedal iba polovicu. Druhú polovicu nechal na nás, aby sme dopovedali, aby sme domysleli.

Študenti nemajú právo udeľovať si diplomy. Diplomy udeľujú a podpisujú dekan i rektori. Tí sa pri ich podpisovaní spoliehajú na vedúcich diplomových prác, na školiteľov. Na členov skúšobných komisií. Ale dôverujú im oprávnené? Preverujú, či im môžu dôverovať? Ak nie, tak si aj oni „uľahčujú“ svoju prácu. A ako je možné, že recenzenti a členovia komisií nerozoznali, že práca je opísaná? Nespoznali to, alebo to nechceli spoznať? Ako to, že vedúci diplomoviek nerozpoznali, že to, čo diplomanti predložili ako diplomovú prácu, nezodpovedá znalostiam a schopnostiam toho diplomanta. Oni nepoznajú svojich študentov? Takže výrok pána Kollára nie je len obžalobou „všetkých“ študentov, ale aj „všetkých“ (spoločensky významnej časti) učiteľov. Tí „plagiátori“, o ktorých sa teraz hovorí, získali diplomy na rôznych školách, takže obžaloba sa týka „všetkých“ (spoločensky významného počtu) vysokých škôl. Je to obžaloba z devalvácie školstva. Vráťane ministerstiev školstva pôsobiacich počas mnohých desaťročí.

Devalvácia školstva v spomienkach

Devalvácia nášho školstva začala už v minulom storočí a mal som možnosť osobne ju „pozorovať“. Nášho otca často prekladali z miesta na miesto, tak-

že som prešiel viacerými strednými školami. Koncom kvarty (dnes asi deviata trieda) som sa dostal do gymnázia v Banskej Štiavnici. Na prvej hodine dejepisu do triedy prišla chudá, prísne vyzerajúca učiteľka, profesorka Solčányi. Mala prezývku Xantipa. Začala hovoriť o starom Ríme – a ja som zažil šok. O tom Ríme hovorila tak, akoby sa včera z toho Ríma vrátila. To som dovtedy nezažil. Ale nezažíval som to dlho. Po prázdninách už neučila. Po roku ju jeden spolužiak stretol v Brne. Štikala tam cestovné lístky v električke. Z profesorky Solčányi, z **pani** profesorky Solčányi, urobili sprievodkyňu v električke. V mojej pamäti však zostala **pani** profesorkou.

Nebola jediná, ktorá opustila gymnázium v Banskej Štiavnici. Napríklad, pán profesor Gánocy, učiteľ matematiky a fyziky. Povieť o ňom iba toľko, že raz mi (mimo vyučovania) hovoril o tom, že je zvláštne, že v prírode existujú konštanty. Rýchlosť svetla, náboj elektrónu a podobne. Ale prečo sú práve také, aké sú? Pán profesor Gánocy už v polovici minulého storočia kladol otázky, ktoré si veda nekladie ani dnes. Tiež nás neučil dlho. Vtedy sme sa nepýtali prečo.

Pán profesor Bolerásky mi raz na hodine filozofie hodil na lavicu noviny otvorené na stránke, kde

bol článok o prírodných zákonoch. „Prečítaj si to!“ Nasledujúci týždeň sa opýtal „Čo na to povieš?“ – „V tom článku si pletú prírodné zákony s prírodovednými zákonmi“, bola moja odpoveď. „Tak im to napíš.“ Napísal som a uverejnili to. On ma „postrkoval“ dopredu! On ma poznal lepšie, ako som ja poznal sám seba. Ja som ho „spoznal“ až neskôr, keď už neučil a ja som trochu dospel. Nevychodili ho, on odišiel sám, do banského archívu. „Tam aspoň využijem svoje znalosti nemčiny, maďarčiny a latinčiny. Latinčina sa aj tak na školách už neučí.“ Tak vysvetlil svoj odchod zo školy.

Vykročenie zo spomienok

Bola to doba, v ktorej školstvo zbavovali dobrých učiteľov. Ale tá doba na nás nespádla. Tú dobu sme vytvorili „my“. Niektorí z „nás“ ju tvorili priamo, iní (i keď nechtiac) ju prijali. Tá doba trvá dodnes. Viem, napríklad, o náročných učiteľoch, ktorých na návrh študentov odvolávajú. Náročné predmety sa redukovú ...

Obžaloba pána Kollára sa však netýka iba školstva, týka sa aj prokuratúry. Nedávno na otázku novinára „Kde boli tí dobrí prokurátori?“ jeden z prokurátorov odpovedal: „Tu sme boli. A keď sa niekto z nás ozval, predvolali ho na bezpečnostnú previerku, na ktorej neuspel a prišiel o miesto.“

Obžaloba

Obžaloba pána Kollára sa týka celej spoločnosti, nás všetkých.

Nešťastná je krajina, ktorá nemá hrdinov. Podľa divadelnej hry Bertolda Brechta, Galileo Galilei k takémuto výroku dodal: „**Nešťastná je krajina ktorá potrebuje hrdinov.**“

Boris Kollár svojím výrokom stanovil diagnózu: „*nešťastná krajina, ktorá mala (má) nedostačujúci počet hrdinov*“. Na nás je, aby sme začali s liečbou. Pretože ministerstvo školstva (ani keby sa pridala celá vláda) tú chorobu vyliečiť nemôže. Na liečbe sa musia podieľať mnohí. Najlepšie by bolo, keby sa na nej podieľali „všetci“.

Lenže náprava nespočíva v zlepšení antiplagiátorského systému. Ani v zavedení iných kontrolných systémov. K náprave je potrebné vytvoriť spoločnosť, v ktorej hodnotní ľudia budú oceňovaní a nehodní trestaní. Náprava sa dostaví, keď sa ľudia budú sami pred sebou hanbiť za každé porušenie zásad slušného života.

Nedajme sa zatlačiť do morálneho bahna (ani keby nás tam tlačila väčšina), staňme sa „hrdinami“, ktorí budú vystupovať proti každej nepravosti, najmä proti krivdám, ktoré sa stali iným. Nedovoľme, aby obeta Jána Kuciaka bola zbytočná ! ■

V mediálnom jednosmernom ošiali proti plagiátorom mi zaznela úvaha Ivana Tureka ako z iného sveta. Vo frontálnych útokoch proti súčasnej vláde si ani médiá, ani opozícia akosi vôbec (zrejme zámerne) nevšimli širšie súvislosti, v ktorých plagiátorstvo vzniká. Nevšimli si, že v záhrade, o ktorú sa nikto nestará, burina prerastie úrodu. A tak som úvahu rozoslal viacerým ľuďom, o ktorých si myslím, že majú svoje myslenie, nie myslenie podľa médií. Reakcie niektorých prinášame na ďalších stránkach. **(BoP)**

PLAGIÁTORSTVO V TEOLOGICKÝCH TEXTOCH?

PAVEL PROCHÁZKA

(Profesor na UMB, katedra teológie a katechetiky, Banská Bystrica.)

Plagiáty napodobňujú jazyk, štýl, postup práce, preberajú myšlienky, nápady či prejavy iného autora a vzniknuté dielo vydávajú za originál z pera podpísaného kompilátora. Najčastejšie kompilátor jednoducho a vedome preberá cudzie texty a vydáva ich za svoje vlastné. Avšak za plagiátorstvo sa v akademických kruhoch považuje aj nepresné, neúplné, skreslené alebo nesprávne citovanie použitej literatúry. V prípade, keď kompilátor citovaný originálny text alebo preklad cudzojazyčného textu len zabudne pripísať skutočnému autorovi, považuje sa to tiež za používanie cudzích myšlienok akoby svojich, napodobňovanie pôvodín, plagiátorstvo.

Originálne dielo, napríklad, diplomová práca alebo akýkoľvek kvalifikačný alebo iný odborný text v akademickom prostredí nie je považovaný za plagiát, ak citácie sú presné, ohraničené a primerané. Niektoré vysoké školy v zahraničí považujú za plagiátorstvo aj citovanie vo veľkom rozsahu, hoci aj vyznačené ako citát. Citácie majú byť uvedené v súlade s akceptovanou citačnou normou. Na našej teologickej katedre na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici sú povolené formy citovania podľa normy ISO 690 a ISO 690-2 a norma APA – aktuálne vydanie. Vedecký pracovník alebo autor kvalifikačnej práce (vysokoškolský študent) by mal jasne, v prípade krátkych citácií, pasáže oddeliť úvodzovkami, v prípade dlhších citovaných odsekov je vhodné urobiť v texte zreteľne odsadený odsek. Teda nemá zatemňovať, či zahmlievať citovanie, ale naopak, zvýrazniť ho.

Plagiátorstvo je v súčasnosti horúcou témou na politickej scéne a nástroj politického boja. Samozrejme, otázkou je, prečo, kto z akých pohnútok a s akým cieľom diskusiu rozpútal, a prečo sme všetci na sledovanie tohto lynču prizvaní. To však riešiť v tomto článku nechcem a nebudem, lebo mi to neprislúcha, na to máme odborníkov. Nie som politológ a ani spoločenský aktivista, ba ani bloger. Akýkoľvek pokus písať a hodnotiť plagiátorstvo by bol v tomto smere číry amaterizmus.

Čo je vedecké (alebo o pravidlách)

Som vysokoškolský učiteľ, teológ. Pokúsím sa na plagiátorstvo pozrieť prizmou svojej profesie.

PLAGIÁTORI

(Na margo úvahy I. Tureka)

Peter Findo (lekár)

Celý tento príspevok dáva zmysel, aj keď, akoby sme si stále neuvedomovali, že ešte pred sto rokmi sme prakticky nemali učiteľov, právnikov ani iných vzdelancov. Čo vyrástlo, to iba mimoriadnymi schopnosťami a enormným úsilím. Nemáme vybudovaný fundament a už sa hádame, z čoho bude strešná krytina. V medicínskej literatúre sa často objavujú články s názvom „Back to Basic“. To platí aj u nás. Vzdelávanie sa nezachína pri udeľovaní titulov...

Pred pár dňami som začal písať blog pre SME pod názvom „Všetci sme plagiátori“. Jeho nosnou myšlienkou bola skutočnosť, že ani vedecko-výskumné organizácie nenachádzajú jednoduché recepty na originalitu, nie to ešte obyčajní študenti. Príčinou je predovšetkým podcenenie vedy a výskumu vo všetkých oblastiach. Ak by som mal dať ruku na srdce a povedať, že moje atestačné práce boli výlučne „originálmi“, klamal by som. Keď som študoval odbornú literatúru, vždy som v nej našiel prvky kompilácie

až plagiátorstva. Rozdielom bola azda skutočnosť, že ich dali do citácií, čo vec až tak nemení, ak ide o fundamentálne otázky. Môj otec bol veľmi múry, sčítaný a obdarený vynikajúcou pamäťou. Napriek tomu sa neubrnil tlaku vlastnej morálky a vždy, keď argumentoval, odvolal sa na zdroj. Opakovane som mu hovoril, že si to síce mysleli aj iní ľudia, ale jeho myšlienky sú originálne a nemá dôvod, aby sa odvolával a citoval „múdrych ľudí“ minulosti. Nedal si povedať.

Momentálne sme v situácii, v ktorej by sme nemali zabúdať, kde sú naše korene. Nie sú veľmi staré ani veľmi hlboké, aj vánok je schopný vykoreniť aj dobré veci, ktoré si hľadajú na Slovensku trvalý pobyt. Na našu budúcnosť bude mať vplyv najmä to, ak si konečne pripustíme, že potrebujeme absolvovať všetky etapy vývoja civilizovanej spoločnosti. Už od čias Ľudovíta XIII. sa vo Francúzsku tvorila verejná správa, neskôr vytvorili pre štátnych úradníkov aj školy. My dodnes nemáme žiadne školy, ktoré by vychovávali reálnych úradníkov, ktorí by sa bez problémov uplatnili vo verejnej správe.

Podme naspäť k plagiátorom. Myslím si, že sa to nemá robiť, ale platí to vtedy, keď jestvuje alternatíva. A tá sa nedá zazrieť ani na vzdialenom horizonte. Inými slovami povedané, groše, ktoré dnes minieme nám budú vždy chýbať, ak ich neminieme tak, ako v tej rozprávke. Jeden vrátim, jeden požičiam a z jedného budem žiť.

Nezastávam sa „nových“ politikov, trčí z nich amaterizmus. Ak však nezačnú kradnúť, položia tým základný kameň prosperujúcej budúcnosti. Ani v iných štátoch nevládnu intelektuáli a už vonkoncom nie géniovia. V minulosti bohaté

Na vysokej škole vyučujúci, a do istej miery aj študenti, pracujú vedecky. Čo je vedecké? Bližší pohľad odhaľuje, že taká otázka nie je triviálna, ako sa môže na prvý pohľad zdať. Dokumentujú to obrovské rozdiely medzi rôznymi vednými disciplínami. Všeobecne platí, že vedecké je to, čo je založené na princípoch a metódach vedy, alebo vykazuje taký charakter. Pokiaľ ide o tzv. exaktné vedy (prírodné a matematické), tie už dlho považujú za vedecké len to, čo sa dá experimentálne a opakovane preukázať, overiť, a to za rovnakých podmienok vždy s rovnakým výsledkom. Dá sa s istotou vyhlásiť, že, napríklad, chemické reakcie dvoch látok budú istým spôsobom prebiehať a budú mať vždy na konci reakcie tú istú zlúčeninu.

No existujú vedy, ktoré nedodržiavajú takéto prísne zásady a neumožňujú exaktné predpovede skúmaných javov, ako sú, napríklad, historické vedy, humanitné vedy, teológia. V kontexte týchto disciplín „vedecký“ vždy označuje (1) určitý postup, ktorým sa má dosiahnuť cieľ a „vedecká“ práca sa vyznačuje tým, že je založená na zrozumiteľnom postupe. To si vyžaduje, aby vedecky pracujúce osoby zverejňovali svoje ciele a pracovné metódy na ich dosiahnutie. Výsledok vedeckej práce musí byť transparentný a verifikovateľný. Je len prirodzené, že požiadavka na zreteľnosť a verifikovateľnosť výsledkov možnosti plagiátorstva podkopáva. Okrem etickej problematiky plagiát môže napomáhať pri formulovaní nesprávnych záverov a zistení. Preto je nevyhnutné, aby každý vedecký výsledok bol k dispozícii na skontrolovanie a posúdenie iným odborníkom. Sú to recenzenti (oponent) z oblasti príslušnej vednej disciplíny. Vedeckou prácou, ktorá je takto kontrolovaná sa zabezpečí neustály pokrok vo vede a vylúčia sa pseudovedy a pseudovedecká práca.

Vedeckosť teológie?

O vedeckosti teológie niektorí celkom pochopiteľne pochybujú, pretože najvlastnejší predmet teológie – Boh – sa nedá ani zvážiť, ani odmerať, ani experimentálne overiť, ani dokázať. Pokusy podať vedecké dôkazy Božej existencie síce v dejinách teológie a filozofie boli a aj dnes sa také pokusy objavujú na knižnom trhu i v kresťanských cirkvách, no na všetkých nájdeme čosi, čo možno spochybniť. Totiž podstatu teologickej práce tvorí viera, viera v Božie zjavenie v Ježišovi Kristovi a v prítomnosť Boha v Duchu. A viera je bez dôkazov, ako kedysi pomenoval svoju výbornú knihu Lubomír Miřejovský.

Odpisovanie, resp. plagiácia teda ide proti podstate teológie a teologickej práce, ktorá počíta s prítomným Bohom. Teológia je síce reflexiou Boha a Božieho zjavenia, no nie priamou, ale sprostredkovanou. Kazateľ po vzoru apoštola Pavla odovzdáva to, čo sám prijal: *Ved' ja som prijal od Pána to, čo som vám aj odovzdal...* (1Kor 11, 23). Udalosti zjavujúceho sa Boha sú nám prístupné spravidla len nepriamo cez svedectvo tých, ktorí boli priamymi účastníkmi. Viera je (nový) postoj, sloboda, perspektíva, a to aj v časoch najťažších starostí. Je uvoľnením k činu. Kompilátor odborného textu uchylujúci sa v tvorbe plagiátu preukazuje pravý opak.

V teológii pracuje výskumník, či študent, s textami. Samozrejme, že teológia neostáva v izolácii a neohraničuje sa výhradne na Bibliu a biblicko-teologické disciplíny. Potrebuje byť v interakcii s historickými vedami, ale aj spoločenskovednými odbormi, ako je psychológia, ekonomické vedy a obchod, pedagogické vedy, sociálne vedy, právne vedy, politické vedy, sociálna a ekonomická geografia, masmediálna komunikácia a iné. Z toho celkom jednoducho a logicky vyplýva, že zodpovedný študent teológie alebo odborne pracujúci teológ má nadostac podnetov nielen z oblasti biblicko-teologického dedičstva, ale aj zo súčasného bádania, ktoré môže a má reflektovať,

a týmto spôsobom prispieť k trvalému rozvoju teológie. Nie je pravdou to, čo som už mnohokrát počul, že teológia nemá nič nové, pretože už bolo všetko povedané a napísané. To platí možno o špatnej teológii, ale rozhodne nie o živej teológii, ktorá je reflexiou viery. Plagiátorstvo a zostavovanie plagiátov je zlé už zo samotnej podstaty teológie a viery v Ježiša Krista, ktorého Ján videl, ako *sedel na tróne*, povedal: „*Hľa, všetko tvorím nové.*“ (Zj 21, 5)

Teologicky pracujúci a mysliaci človek má pred sebou široké pracovné pole a možnosť tvorivosti. Od študenta teológie sa očakáva, že sa naučí argumentovať komplexnými odbornými a metodologickými vedomosťami z viacerých oblastí študijného odboru, predovšetkým z oblasti filozofie, klasických jazykov, pedagogiky a psychológie, katechetiky, konfesného práva, cirkevného práva, biblických vied, systematickej teológie, pastoračného a personálneho poradenstva, sociálnej náuky, pastoračnej teológie, liturgiky a cirkevnej agendy. Má sa naučiť posúdiť podstatné súvislosti, princípy a teórie z daného študijného odboru. Má byť schopný stanoviť rôzne štandardy rozpracovania problémov z jednotlivých oblastí súčasného teologického myslenia, rovnako by mal vedieť posúdiť relevantné postupy a metódy riešenia teoretických a praktických problémov teológie. A čo je veľmi podstatné pre písanie záverečnej, diplomovej, rigoróznej alebo dizertačnej práce, ako aj vedeckých článkov teológa? Autor má vedieť obhájiť zvolený pojmový a kategoriálny aparát, dokázať samostatne a tvorivo pracovať s prameňmi, interpretovať a analyzovať odborné texty. To však v prípade odpisovania cudzích textov a vydávania za svoje preukázať nevie.

Ako pomôcť prekonať pokušenie tvoriť plagiáty v kresťanskom prostredí?

Plagiátorstvo je pre nás neetické najmä preto, že plagiátor kradne a profituje z krádeže. V prípade plagiátorstva diplomovej práce je podvodom s trvalými následkami, lebo práca mala byť dôkazom schopností a znalostí... V skutočnosti robí autora plagiátu podvodníkom a zlodejom. Je výstupom neetického štýlu práce a protirečí zásadám biblickej etiky. Kradnutie je hriech, postavený na pranier v základnom etickom kódexe Biblie, v desatore Božích prikázaní (Ex 20, 15; Dt 5, 19). Prikázanie *Nepokradneš!* zopakoval aj Pán Ježiš (Mt 19, 18). Nedá sa nijako akceptovať v kresťanskej cirkvi.

Keď študenti teológie, alebo iní píšuci autori, berú nápady inej osoby a prezentujú ich ako svoje vlastné, začína sa to v ich srdciach. Otvorili sa klamstvu. Vynára sa potreba formovania v učeníctve. A úloha pre cirkev, aby povzbudzovala svojich členov i svet podľa apoštola Pavla v Kol 3, 9–10: *Neluhajte si navzájom, keď ste už vyzliekli starého človeka s jeho skutkami a obliekli ste si nového, ktorý sa obnovuje, aby nadobudol poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril.* Kristov učeník má byť vzorom transparentnosti a pravdivosti.

Ibaže znalosť pravidiel a ich aplikácia do konkrétnej situácie sa môžu radikálne odlišovať. Pravidlá, biblické texty, zásady a znalosti o duchovnom živote musí veriaci dostať do srdca. Človek si ich musí „zamilovať“. A tu je miesto a úloha pre pastoračnú činnosť cirkvi. Keď sa pýtam svojich študentov, či majú niekoho, komu sa môžu so všetkým zdôveriť, napr. kazateľa, alebo nejakého iného veriaceho, schopného podržať v tajnosti obsah rozhovorov, často nastane chvíľa rozmýšľania a rozpakov. Cirkev – to sú pre nich aktivity, ako bohoslužby, mládež, detská besiedka a iné. Ale osobná duchovenská starostlivosť ako keby sa zanedbávala. Niektorí študenti ju od cirkvi ani neočakávali. A tak i študent teológie, alebo píšuci teológ, sa riadi pri svojej práci vlastným uvážením, bez pozitívneho ľudsko-kresťan-

imperiálne štáty sa nás pokúšajú poučiť, čo a ako by sme mali robiť. Oni však žali tam, kde nesiali, a to sa nám nikdy v histórii nepodarilo. Hoci – asi by sme sa o to určite snažili, keby sme na to mali silu, prostriedky a príležitosti. Naša generácia je konfrontovaná s rovnakými konfliktami, aké prežívali naši predkovia. Vždy sa to líši iba v individuálnych akcentoch, technologických a komunikačných možnostiach a pod. Ako by sa Trump prezentoval bez Twitteru, Boris Johnson bez BBC a Guardianu. Putin si zabezpečil vládu aj po svojej smrti – neviem, ako to chcú vyriešiť, ak by náhodou umrel.

Hyperkritickosť Slovákov má autoagresívne črty. Sme schopní zničiť prvú pozitívnu príležitosť na odstránenie „Fico a zlo, spol. s r.o.“. Nevíme si zahryznúť do jazyka a prekonať závisť, že aj tento sa dostal tak vysoko a pritom bol plagiátorom. Počas svojho klinického pôsobenia som denne niekoľko hodín čítal medicínsku literatúru. Komplikovaných a raritných pacientov som referoval ako „vedeckú“ prácu: snímky, laboratórne vyšetrenia, klinické nálezy a pod., to bol môj každodenný chlieb. Ako som mal niekoho presvedčiť o svojej pravde, ak by som nemal k dispozícii príslušnú literatúru? Veď by ma zotrel, ako kvapky potu z čela. Nestačí mať pravdu, ale treba ju podať tak, aby ako pravda aj vyzerala. Toto je zároveň aj môj odkaz tým, ktorí na to majú mandát. ■

O PRENÁŠANÍ VINY

Peter Piatko
(Učiteľ na LŠU, Martin.)

Neviem, aký je všeobecný názor v tejto veci. Nemám dôvod si nahovárať po tom, čo vyplávalo na svetlo o polícii, súdoch, prokuratúre a pomaly sa vynára aj o ďalších rezortoch, že to bude inak v školstve. Sú na smiech ješitné vyjadrenia a vyhlásenia rektorov a dekanov aj pani Radičovej po tom, čo Matovič bezhlavo navrhol... ako ich to poburuje, ako oni garantujú a nesúhlasia a nedovolia... Stav (no nielen) školstva v texte I. Tureka, je pomenovaný otvorene a bez prikrášlenia. Mám však pocit, že robí z Kollára niekoho, kým nie je. Tak to na mňa pôsobí. Ak som to mal vnímať inak, nepodarilo sa. Tuším čím Kollár rozmýšľa a srdce to určite nie je. Inak by už nebol predsedom parlamentu a nahradil by ho iný kolega z „rodiny“. Také riešenie tu predsa bolo. A karavána mohla ísť pokojne ďalej, s obrovským ziskom (žiaľ, asi nie dosť finančným a rýchlym). Matovičova demagógia ma však zasiahla oveľa bolestnejšie. Nečakal som, že dezilúzia príde už po prvej stovke. Tvrdéním, že príležitosť robí zlodēja, prenášame vinu za krádež na okradnutého. Nikomu doteraz nenapadlo, že tu ide o nesprávny výrok? Za krádež predsa zodpovedá páchateľ, jeho pokrivený morálny koncept. Po otvorení východných hraníc sa ľudia v niektorých vyspelejších krajinách museli opäť na-

ského kontextu, v ktorom sa tento od sveta odlišný spôsob myslenia a práce uskutočňuje. Keď celkom oprávnenne pranierujeme plagiátorstvo medzi teológmi, mali by sme si tiež položiť otázku, či ho nepodporujeme aj my sami tým, že sme akosi príliš nepodčiarkli kostol, modlitebňu na úkor zbožnosti, života z viery, rozmýšľania a tvorenia s vierou v reálne prítomného Krista, so zrakom upretým hore. ■

PODVOOD NÁŠ KAŽDODENNÝ

TIBOR MÁHRİK

(Kazateľ CB v Ostrave, bývalý vysokoškolský pedagóg.)

Téma plagiátorstva na chvíľu ovládla našu spoločnosť. Zdá sa, že ide o väčší problém ako to, či minulí alebo súčasní čelní predstavitelia štátu dostali akademický titul podvodom alebo zaslúžene. Vyriešiť sa nedá šmahom ruky. Ani odobratie diplomu premiérovi, či bývalému i súčasnému predsedovi parlamentu situáciu zásadne nezmení. A práve o to by nám malo ísť – zmeniť kultúru našej spoločnosti. Tá totiž vykazuje patologické znaky. Pozrime sa najskôr na širšiu perspektívu, a potom zaostríme na technický problém plagiátorstva.

Biblia nezakrýva pravdu o živote. Prikázanie „nepokradneš“ priamo ukazuje na to, že problém krádeže a klamstva (Lev 19, 11) tu je a príbeh z Raja nám odkrýva nielen príčinu, ale aj rozsah dôsledkov hriechu prvých ľudí. Zlo preniklo celé stvorenstvo a zasiahlo každú dimenziu ľudského života bez výnimky. Tí, ktorí berú biblické zjavenie vážne by preto nemali byť naivní. Podvody tu sú a podvody tu aj budú. Žiadny humanistický koncept osvietenstva sa nekoná. Človek má v sebe hlbokú nemoc na smrť. Každý jeden. Znamená to, že každý podvádza a klame? Jeremiáš sa domnieva, že áno (Jer 9, 4–5). Nemyslel tým však správanie študentov na skúškach v škole.

Podhubie

Učitelia na každom stupni vedia svoje. Vynaliezavosť v podvádzaní na písomkách nemá hraníc. Evolúcia schopností študenta v tomto ohľade je vedecky dokázaná. Študent dokáže zaostriť svoj zrak neuveriteľne ďaleko, dokáže vidieť aj za roh či cez chrbát. Jeho mobil disponuje úžasnými informáciami presne na mieru, a konexie jeho rodičov dokážu zázraky. Pedagógovia sú, žiaľ, evolučne vždy pozadu, aj keď usilovne rozvíjajú svoju taktiku protiopatrení: rozsadzujú žia-

kov do šachovnice, zadania tvoria po skupinách, zakazujú používanie mobilov atď. Nezabránili tomu, aby kedysi známe „čitateľské denníky“ nekolovali z generácie na generáciu a nerozpoznali to, že občas sa vynoril nový originál, ktorému dali horšiu známku, ako kvalitnému plagiátu. Dokonca aj niektoré herbáre majú svoje tajomstvá. Nezriedka vysušená bylina putovala z herbára do herbára a prinášala šťastnia študentom potrebné body... Iba šplh lanom, skok do diaľky, preskok cez kozu, koňa či iné bežecké disciplíny sa akosi nevtesnali do DNA plagiátorstva. Tie sa museli prezentovať v originálnej verzii. Podvody sú dnes súčasťou top finančného sveta. K podvodom sa uchýľujú svetové vedecké kapacity, inštitúcie a ústavy. Svet reklamy, marketingu a výstavníctva sa bez ilúzie nezaobíde. Pracovníci v oblasti IT to dobre poznajú – na veľtrh sa ide so softwarom, ktorý ešte nefunguje a predá sa s tým, že klient si dodatočne zaplatí ďalšiu prácu autorov produktu na „odstránení chýb“, resp. aktualizácie produktu do prostredia zákazníka. Nezriedka ide o prácu, ktorá mala byť už spravená v rámci kompletizácie pôvodného produktu. A stavebníctvo? Kapitola sama o sebe.

Podvody a klamstvá sa dejú aj v cirkvi

Stáva sa, že misijné organizácie vykazujú čísla, ktoré sú potrebné pre správy o „úspešnosti vízie“, ale nie sú celkom pravdivé. Bez nich totiž sponzori rýchlo zastavia svoje finančné zdroje a misia skončí. Poznal som kazateľa, ktorý svoje kázne nazýval podľa kapitol z knihy, ktorú študoval. Keď som ho na to upozornil, odpovedal: „Načo máme vymýšľať to, čo už niekto vymyslel.“ Nuž, pravdu mal, ale použiť názov, ktorý niekto vymyslel a prezentovať ho ako svoj vlastný? Poznal som takého služobníka, ktorý kázal kázne, ktoré napísal niekto úplne iný... ale nikdy to ľuďom, ktorým kázal, nepovedal...

Duševné vlastníctvo

je vzácna komodita, ktorá sa v dnešnom svete cení. Preto existujú autorské práva a licencie. Zvlášť citliví sú na to umelci, hudobníci, architekti, vedci atď. Isteže, s myšlienkami sa obchoduje, nápady sa kradnú a tvorivé riešenia falšujú. V našej kultúre máme prah citlivosti na tieto veci veľmi nízky. Aj preto firemná kultúra a etika v našej spoločnosti predstavuje neprebádané územie. Príkladom môže byť pracovné stretnutie kolegov, kde jeden povie nápad a prinesie riešenie, ale „šéf“ následne spoločnosti prezentuje tento nápad bez uvedenia autora, akoby svoj vlastný, resp. nápad kolektívu. Ale nápady neprichádzajú kolektívne. Nápady prináša vždy jednotliviec. Koľkokrát som to zažil aj na pôde cirkvi, nielen univerzity! Čo sa stane vo firme (cirkvi), kde sa myšlienky kradnú a autori dobrých nápadov sú zamlčovani? Odpoveď je vcelku zjavná. Aj to, akým smerom sa taká firma (cirkev) bude vyvíjať (Hoz 4, 2–3).

Mimoriadna citlivosť na duševné vlastníctvo patrí k tým kultúram a spoločnostiam, ktoré sú vyspelé a o svoj rozvoj sa neustále usilujú. Apoštolská výzva je jasná: *Kto kradol, nech už nekradne, ale nech pracuje a robí dobre vlastnými rukami, aby mal čo dávať núdznemu* (Ef 4, 28). Zmyslom a cieľom nie je vlastné bohatstvo, ale sociálny imperatív – pomoc núdzným a biednym. Aj preto sú stále prípady takých, ktorí nájdu peňaženku s peniazmi či mobil alebo inú cennosť a nahlásia to na straty a nálezy, prípadne majiteľa vyhľadajú, aby mu jeho veci vrátili.

Na druhej strane v barbarských národoch klamstvo a lož nepredstavovalo morálny problém. Skôr naopak – zobrať zemiaky z cudzieho poľa môže byť životný štýl a navyše dobrým dôvodom k zrodu príbehu, na ktorom sa patričná „komunita“ dokáže pobaviť a schuti

učiť zamykať svoje autá a dávať pozor, aby si nezabudli nákup pred výťahom, pretože ho tam o dve minúty už nemusia nájsť. To oni sú tí vinníci? Ak je ryba prehnutá, je úplne jedno odkiaľ smrdí. Nos si chytím tak, či tak.

Je smutné, že takú prirodzenú vec, ako je život v pravde, teda to, čo by malo byť každodennou samozrejmosťou života každého človeka, vnímame ako hrdinstvo. Na záver jeden citát:

„A s hubou rozmláčenou dnes zůstali jsme němí, ne, nejsme na kolenou – ryjeme drážkou v zemi!“ (K. Kryl, Pasážová revolta) ■

CIRKUS NA KOLEČKÁCH

Štefan Evin (Predseda RCB.)

Je užitočné premýšľať v širších súvislostiach, aj keď katalyzátorom je určitá forma politického zápasu pomocou pančovaných diplomoviek.

Ja zareagujem na článok I. Turka len v odrážkach:

– Vraždu Jána a Martiny nepovažujem za obeť, oni sa neobeťovali. Ani neboli obetovaní. Boli chladnokrvne a plánovane zavraždení. To je samo osebe istá forma obžaloby stavu spoločnosti. (To na margo poslednej vety. Od toho sa potom dajú odvíjať úvahy o zbytočnej či nezbytočnej obeti resp. smrti, ale to sem nepatrí.)

– Udeľovanie titulov je vysokoškolský vrchol toho, čo sa deje na základných školách – väčšine rodičov a žiakov ide

o známku, o dobré vysvedčenie, nie o vedomosti, znalosti a férové posúdenie schopností.

– Tituly postihla inflácia a úroveň vysokoškolského vzdelania je zdevalvovaná.

– Neúmerný počet univerzít, vysokých škôl a skalických či dubnických inštitútov zhumploval obsah aj význam vysokoškolského vzdelania.

– Školy (dokonca dnes aj základné) nerobia pri uchádzaných výber, ale nábor... Lebo sme uverili tomu, že 90% populácie má na univerzitné vzdelanie. Lenže popieranie reality nemôže fungovať dlhodo.

– Úroveň vysokých škôl na Slovensku (výnimky sa horko ťažko nájdu) je silným dôvodom pre to množstvo najlepších študentov, ktorí študujú v Čechách (moji dvaja synovia spolu s ich skúsenosťami s prijímacích pohovorov na Slovensku sú jedným z príkladov).

– Zhrnutie jedným slovom: Predstieranie. Celospoločensky predstierame vzdelanie, pravdivosť, férovosť, spravodlivosť... Potemkin v slovenskom kroji. Alebo, ako sa hovorilo u nás na Hornom Šariši: Cirkus na kolečkách. ■

zasmiať. V takej kultúre je hrdina ten, kto spraví väčší podvod. Kto ukradne viac, ako iní. Deti to so záujmom počúvajú a dostávajú dôležité vzory a inštrukcie do života. Je zaujímavé, aká je kultúra zaostálých krajín sveta: súkromné vlastníctvo sa nectí, časové plány nedodržia a dohody neplatia. Na tieto etické vzorce narážajú mnohé misie v snahe pomôcť Afrike už celé stáročia.

Svet univerzít sa nijako nevyníma zo širšieho spoločenského a kultúrneho kontextu, ktorého je súčasťou. Odráža svoju dobu a je poplatný hodnotám a praxi, ktorá v danej krajine dominuje. Poznáam univerzity v zahraničí, kde študenti neopisujú, aj keby zostali bez dozoru. Zažil som rozhovor Európanov a Američanov na tému „ťaháky na skúškach“ a hlboké rozčarovanie amerických študentov z úvah a argumentov, ktoré prinášali študenti z postkomunistických krajín. Nechcem tým povedať, že v Amerike sa ťaháky nepoužívajú a v Európe áno. Skôr to, že existujú miesta na zemi, kde je podvod na skúške nemysliteľný, pretože sa pestujú hodnoty ako poctivosť, férovosť a pravdivosť.

Pamätám si na jeden rozhovor s kolegom z Baylor University. Počas priateľského rozhovoru pri káve sme otvárali rôzne témy. Pri jednej z nich som použil jednu metaforu, na ktorej som demonštroval princíp, o ktorý v debate išlo. Na moje prekvapenie sa ma kolega spýtal, či môže môj príklad použiť pri inej príležitosti, ktorá by sa mu mohla naskytnúť. Samozrejme som mu súhlas dal. On s rovnakou samozrejmou ma ubezpečil, že vždy sa pritom odvolá na moje meno ako autora myšlienky. Nuž, pre nás nezvyčajné. Ale to, čo je pre nás nezvyčajné, sa v inom svete môže zdať veľmi nezvyčajné.

Realita života

Moje súkromné prieskumy medzi VŠ študentmi na UKF v Nitre a UNIZA v Žiline ukazujú, že takmer 80% z nich považuje podvod a použitie ťaháku na skúške za normálnu vec bežného života. Táto krivka za obdobie monitorovania 2010–2019 stále rastie. Jedna študentka raz otvorene povedala: „Ja keď môžem – a nikto sa to nedozvie a nikomu tým neublížim – tak na skúške podvediem.“ Vyzval som všetkých prítomných takmer 50 študentov, aby našli argument a dôvod, ktorý by dokázal, že ich kolegyňa uvažuje neeticky. Museli len pri svojich argumentoch vynechať kresťanského Boha. Nikto z prítomných to nedokázal. Dotyčná študentka úspešne obhájila svoju etickú pozíciu.

Problém plagiátorstva je širší, než percento originality, ktoré sa dozvie každý študent, ktorý svoju prácu nahrá do systému a už ju nemôže vrátiť späť, aj keby omylom nahral svoju pracovnú verziu. Plagiátorstvo ukazuje na nedostatok odbornej domácej literatúry a častú neschopnosť našich študentov pracovať so zahraničnými zdrojmi. Zatiaľ čo témy, najmä bakalárskych prác, sa rok čo rok tematicky opakujú, nových kníh nepribúda a študenti stále citujú tie isté zdroje, čím sa percento originality mení neželaným smerom.

Kvalita vzdelávania

Plagiátorstvo ukazuje na problém kvality vzdelávania. Školiteľ by mal prácu prejsť a svojho študenta viesť v jeho akademickom zámere. To zahŕňa aj kontrolu správnosti citovania a uvádzania zdrojových textov. Ak má však školiteľ za semester viesť 10 prác a robiť oponenta ďalším 10 študentom, pritom prednášať a cvičiť a tiež robiť výskum, nie je v ľudských silách, aby taký počet prác mohol dôsledne skontrolovať. Pamätám si prípad jednej študentky, ktorej som 3 dni pred termínom odovzdania práce odporučil, aby veľké textové celky rozdelila na menšie podľa myšlienok, ktoré sú v nich rozpracované. Študentka poslúchla, rozsiahle odstavce rozdelila, avšak citačnú normu

nedomyslela. Odstavec, ktorý bol predtým správne citačne identifikovaný, sa rozdelením zmenil na niekoľko odstavcov bez patričných odkazov na zdrojovú literatúru. Keďže úpravy robila na poslednú chvíľu, prácu som už ako školiteľ nevidel a nahrála ju do systému. Aký to bol šok, keď práca vykazovala nedovolený koeficient originality. Naviac – analytický komentár ju zdanlivo usvedčoval, že zo zdrojovej literatúry zobrala nielen myšlienky, ale odkopírovala i vývojovú sekvenciu väčšieho myšlienkového celku. Čo by ste spravili na mieste štátnicovej komisie?

Plagiátorstvo ukazuje aj na oveľa vážnejší problém

Študent si nechá napísať celú prácu, skutočnému autorovi/firme zaplatí a prácu nahrá do systému a následne obháji. Keďže títo profesionálni „písachi prác“ vedia ako citovať, práca formálne nevykazuje žiadne nedostatky. Systém ju pustí ďalej a koeficient originality je výborný. Študent na štátniciach o práci porozpráva, otázky zodpovie a komisia je spokojná. Je to v poriadku?

Plagiátorstvo ukazuje aj na iný problém. Predstavme si študentku, ktorá nevie dobre štylizovať a jej pedagóg, poznajúc jej „akademický jazyk“, číta jej bakalársku prácu, ktorú zjavne nepísala ona, ale niekto za bonboniéru alebo fľašu vína, kto vie dobre formulovať a štylizovať. Čo teraz – písala to ona alebo nepísala? A aby to bolo ešte vyhrotenejšie, predstavte si situáciu, že študentka odovzdá obsahovo kvalitnú prácu, ale štylizuje ju „svojím“ beletristickým štýlom. Všetko napísala poctivo sama. Na štátnicovej komisii však zaznie návrh odmietnuť prácu z dôvodu nedostatočného akademického jazyka (!). Aký signál vysielame do radov študentov? O aké práce to stojíme? K čomu vedíme študentov?

Korene plagiátorstva

Plagiátorstvo ukazuje aj na ďalší problém, a to je úroveň maturitnej skúšky, problém kvality seminárnych prác a nízku úroveň rozvoja kritického myslenia a vlastného názoru. Ak študent prechádza na základnej a strednej škole z ročníka do ročníka s tým, že jeho seminárne práce sú odkopírované z internetu a učitelia ho pochvália za to, ako „vie dobre pracovať s internetom“, tak je niečo zlé v našom štáte dánskom. Ak by potom na VŠ seminárne práce boli dôsledne kontrolované a diskutované, veľmi rýchlo by sa každý študent naučil, ako pracovať so zdrojovou literatúrou a nemali by sme mínové pole s plagiátorstvom záverečných prác.

Kde je zodpovednosť?

Plagiátorstvo tiež ukazuje na problém kvality vysokoškolských pedagógov. Aká je kvalita vyše 130 fakúlt na viac ako 30 vysokých školách na malom Slovensku? Ako je možné, že práca, ktorá je plagiátom, prejde cez školiteľa, oponenta a štátnicovú komisiu? Možnosti sú len dve: študent svoj plagiát vysvetlil a prácu obháji, a vtedy je jeho titul oprávnený, alebo štátnicová komisia neurobila svoju prácu poctivo, a vtedy nestačí si posvietiť iba na študenta. V medializovaných kauzách mi chýba práve toto vyvodenie zodpovednosti voči školiteľovi, oponentovi a štátnicovej komisii, ktorá sa pod výsledok obhajoby podpísala.

Klamstvá a podvody tu budú. Otázkou je, aké systémové opatrenia budeme prijímať, aby sme ich vplyv a dôsledky minimalizovali. Aké morálne hodnoty budeme medzi sebou pestovať. Ako vychovávať morálne deti do nemorálneho sveta? Žiadnym systémom opatrení však nedokážeme garantovať vnútorný postoj každého z nás. A práve tam sa to všetko začína. ■

UROBME ZO SLOVENSKA KRAJINU, V KTOREJ BUDEME RADI ŽIŤ

Výsledok parlamentných volieb vo februári 2020 bol pre analytikov, ale aj bežných občanov nášho štátu, prekvapením. Mnohí Slováci ho prijali s veľkým očakávaním. Do parlamentu a ďalších vládnych funkcií sa dostalo také vysoké percento kresťanov, ktorí majú osobný vzťah s Bohom, ako nikdy doteraz. V čase, keď v Európe silnejú liberálne hlasy, Slovensko môže zohrať jedinečnú úlohu. Na jednej strane sa časť spoločnosti obáva, či nám nehrozí prílišný konzervatizmus, na druhej strane niektoré osobnosti s kresťanským pozadím sú vo svojich vyjadreniach a činoch len ťažko čitateľné. K tomu všetkému sa navyše pridáva bulvár, ktorý sa za každú cenu snaží priživiť na fámach s neskrývanou snahou o diskreditáciu. Minister financií SR **EDUARD HEGER** hovorí o vízii, ktorú má pre svoje ministerstvo, ale aj o jeho osobnom pohľade na život, rodinu či poslanie. Zhovárali sa s ním **MARTIN HUNČÁR** a **PETER ČURÍK**.

Foto: www.krestanskikandidati.sk

Svoje interview nám poskytol po štyroch mesiacoch vo vláde a hneď na úvod srdečne poďakoval všetkým, ktorí ho volili:

Veľmi si to vážim. Je to pre mňa česť vás zastupovať. Našou túžbou je priniesť do politiky úprimnosť, odvahu a urobiť z politiky službu ľuďom. Všetkým ľuďom. Aby sme si pred zákonom boli všetci rovní.

Potom, ako ste sa stali ministrom financií, ožil vo vás príbeh starozákonného Jozefa alebo Daniela?

Príbehy Jozefa i Daniela sú veľmi známe a často na ne myslím, nie len teraz. Obaja muži sú skvelými príkladmi prístupu k životu. Ich svedectvo obsahuje mnoho inšpiratívnych metód. Jozef presadil v Egypte princíp, ktorý v tom čase zachránil mnoho životov. Aj vďaka nemu je táto zásada dobre známa – a to, že v dobrých časoch je potrebné si odkladať na

horšie časy. Často som to za posledné roky hovoril aj predchádzajúcej vláde, ale oni sa týmto princípom neriadili a všetko „prejedli“. Preto sa nedá teraz použiť to našetrené, lebo Slovensko nebolo pripravované na túto krízu. Ale, ako som povedal, obaja títo muži sú skvelým príkladom skutkov, ktoré vo svojom pracovnom živote aplikovali. V týchto náročných chvíľach je dôležité, aby sme boli múdri správcovia peňazí, ktoré ľudia vo forme daní štátu posielajú. A to sa snažíme

robiť. Hodnota za peniaze naberá čím ďalej, tým viac na význame. Chceme, aby Slovensko malo opäť zdravé verejné financie. Je to otázka národnej cti. Aj ľudia svojím záujmom o verejné financie môžu tomu výrazne pomôcť. Potrebujeme, aby každý, kto pracuje s verejnými financiami, či už úradník, alebo aj prijímateľ, mal na zreteli, že sú to peniaze všetkých občanov a na každé nevýhodne vynaložené euro sa musia poskladať všetci občania. Daniel aj Jozef nám v tomto boli príklad-

mi, boli to múdri a poctiví správcovia.

Vieme o vás, že ste veriaci človek. Žijeme v demokratickej spoločnosti, ktorá nepreferuje žiadnu ideológiu či filozofiu, a predsa si myslíme, že je v poriadku, ak poslanec či minister zastáva isté hodnoty. Kde je, podľa vás, pomyselná čiara medzi osobnými hodnotami a zachovaním plurality spoločnosti a demokratických princípov?

Žijeme v demokracii a už nie sme prenasledovaní za svoju vieru ako to bolo za bývalého režimu. Viera, ktorú nám daroval Ježiš Kristus a vzťah s Ním nás vedie k tomu, aby sme boli pravdiví, poctiví, zodpovední, empatickí a hovorili pravdu. Myslím si, že toto sú hodnoty, ktoré každý občan od svojho zástupcu – politika – očakáva. Lebo práve takéto hodnoty sú zárukou, že budú presadzovať verejný záujem a nie osobný alebo skupinový. Preto vôbec nevidím prekážku v tom, že človek je kresťan a zároveň pôsobí, napríklad, vo funkcii ministra. Práve naopak, myslím si, že je odolnejší voči pokušeniam takejto funkcie.

Ako je to vlastne zo zadĺžením Slovenska? Znížili nám rating a dlh je na úrovni 48%. Mohli by ste nám toto číslo objasniť?

Pravda je taká, že samotné číslo 48% nie je úplne pravdivé, lebo predchádzajúca vláda v záujme mať na konci roka pekné číslo, sa správala nezodpovedne a znížila zásobu peňazí. A to bol aj zdroj veľkého problému po našom nástupe do vlády. Peňazí malo Slovensko na necelý mesiac a emitovanie nového dlhu bolo veľmi náročné. Opäť sa ukázalo, že predchádzajúca vláda robila veci naoko. My však chceme robiť veci zodpovedne. A preto je dôležité, aby sme každé euro využili čo najefektívnejšie, lebo práve vďaka korone dlh Slovenska presiahne úroveň 60% HDP,

a to pre krajinu našej veľkosti a otvorenosti je už vysoký dlh. Preto je aj dlhová brzda nastavená na 60% HDP. Vplyvom korony sa však výrazne zvýšil dlh všetkých krajín, preto sa zrejme bude najbližších pár rokov pozeráť na túto úroveň cez prizmu korony. V zmysle tohto dlhu, ale aj zdravých ekonomických princípov, by sa politici mali správať zodpovedne, a to naša vláda splňa.

Slovensko mieri do recesie. Iste ste mali smelé plány, no všetko je zrazu kvôli korone inak, objavujú sa hlasy o pomalejšom a nedostatočnej kompenzáci. Ako zvládáte ten nápor a pocit zodpovednosti?

Musím potvrdiť, že korona výrazne zasiahla do našich plánov. Nie som však človek, ktorý plače nad rozliatym mliekom. Preto sme sa veľmi rýchlo prispôbili novej situácii a pracujeme so súčasnými okolnosťami. Naš cieľ sa však nemení. Chceme zo Slovenska urobiť krajinu, kde budeme všetci radi žiť. A na to, aby sa to podarilo, potrebujeme byť plní odhodlania, nádeje, zodpovednosti a vytrvalosti. Toto je postoj, s ktorým chodím každý deň do práce. A som rád, že takýto postoj majú aj moji kolegovia.

Aký je, podľa vás, ideálny model spoločnosti, v ktorom sa darí štátu i ľuďom? Kde to vo svete funguje?

Dnes vieme povedať, že najlepšie pripravenou krajinou na koronu bolo Nemecko. Malo verejné financie vo veľmi dobrej kondícii, správali sa veľmi zodpovedne počas úrodných rokov, krajinu riadili ako starozákonný Jozef. Preto aj mohli hneď od nástupu korony investovať veľa peňazí do udržania ekonomiky. V tomto boli pre mnohé krajiny v Európe vzorom. Zároveň však mali aj stav ekonomiky a verejných služieb vo veľmi dobrom stave. Zdravotníctvo mali tiež veľmi dobre pripravené. Som zástanca zodpovedného vládnutia, kde občania za svoje dane dostávajú kvalitné služby.

A vieme, že na to, aby boli verejné financie dlhodobo udržateľné, je potrebné investovať do rozvoja krajiny. A preto je školstvo alfou a omegou. Chceme Slovensko posunúť od povesti montážnej dielne Európy na tигра Európy. Je to však o spolupráci politikov a občanov. Lebo každý z nás môže svojím zodpovedným správaním sa premieňať Slovensko na úspešnú krajinu.

Daňové priznania i výber daní sú veľmi komplikované. Nechcete sa inšpirovať niečím jednoduchším a transparentnejším? Napríklad, v Dubaji fungujú jednoducho vypočítateľné dane za nehnuteľnosti, používanie ciest a mobilov. Na Slovensku už dlhšie diskutujeme o tom, že máme vysoké daňové zaťaženie práce a nízke daňové zaťaženie majetku a spotreby. Zvyknem hovoriť, že chcem dosiahnuť stav, kde ľudia budú radi platiť dane. Lebo budú za ne dostávať kvalitné služby. Chceme, aby občania boli spokojnými zákazníkmi a zároveň akcionármi štátu. Toto nie je ani tak o tom, či budeme mať iba pár daní, ale čo za tie dane občania dostanú. Ale aj pri výbere daní chceme aplikovať prozákaznícky prístup. Finančná správa, ktorá je zodpovedná za výber daní, musí mať dve tváre: láskavú a nekompromisnú. Láskavú pre tých poctivých a nekompromisnú pre tých, ktorí chcú okrádať štát a teda všetkých občanov.

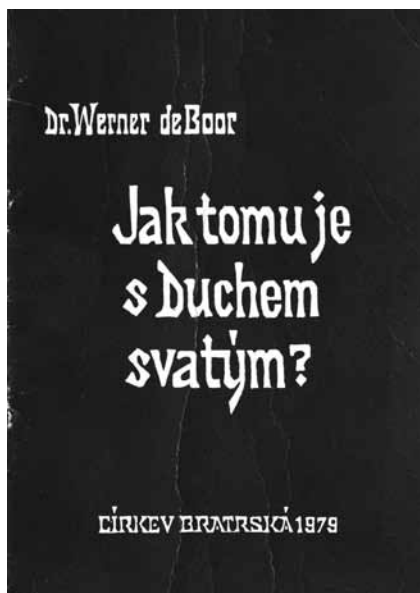
Váš život sa dramaticky zmenil, keď ste prijali funkciu ministra. Ako sa vám darí skĺbiť rodinný život s pracovným?

Je pravda, že od volieb trávim v práci každý deň rádo 15 hodín denne. Za posledné týždne sa mi podarilo už cez víkendy tráviť čas s rodinou. Ako sa hovorí v jednom vtipe, verím na život po práci :-)). Verím, že sa mi podarí nastaviť veci tak, aby som bol schopný zastihnúť svoje deti ešte pred spaním. ■

(Vítaný život, 1/2020)

DAR DUCHA SVÄTÉHO

Víťazstvo nad hriechom prostredníctvom Ducha Svätého

Všetci stojíme denne pred rozhodnutiami, ktoré sa osobne týkajú nášho života a konania.

V každom okamihu je to, čo robíme, buď dobré, alebo zlé, správne, alebo nesprávne, pravda, alebo klamstvo, láska, alebo nenávisť. Ako to v tomto smere s nami dopadá? Väčšina z nás je presvedčená, že sa môžeme a musíme vyrovnáť so všetkým. Zvyčajne je to tak, že pri vonkajších záležitostiach, ako je choroba, núdza, nebezpečenstvo a utrpenie väčšinou cítime, že potrebujeme Božiu pomoc. Ale tam, kde ide o to, či niečo vykonáme, alebo nevykonáme, zvykneme si myslieť, že ide o našu súkromnú záležitosť a podľa toho i konáme. Ako to však vidí Boh? Je voči nám obdivuhodne spravodlivý! Boh nezdiera sklon niektorých kazateľov, ktorí považujú každého človeka za zlého. Naopak, rád nám uzná, že chceme dobré (Rim 7, 19, 21), že dokonca podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasíme s Božím zákonom (Rim 7, 22) a že skutočne nechceme zlé a dokonca zlo nenávidíme (Rim 7, 15, 19). Aj my by sme ľudí okolo seba mali vidieť takto, a takto sa k nim aj približovať! To dalo napríklad aj Matilde Wrede vnútorné zmocnenie k tomu, aby bola pri svojich návštevách vo fínskych väzniciach i o najťažšom zločincovi presvedčená: Aj ty by si vlastne chcel byť dobrý a čistý a v skutočnosti nenávidíš to zlé, ktoré činíš! Áno, hnuší sa nám klamstvo a nenávisť a naopak, máme v sebe schopnosť nadchnúť sa pre nesebeckú lásku, dobrotu a spravodlivosť.

Nuž, ak je to tak a uznáva to aj Boh, nie je teda vlastne všetko v poriadku? Môže potom žiadať niekto ešte viac, ako keď chce dobré? Nestačí vari dobrá vôľa ku konaniu dobra? Musíme povedať, že v žiadnom prípade! Práve tu sa začína celá naša bieda: Ne-

činím totiž dobré, čo chcem, ale robím zlé, čo nechcem. Biedny ja človek! (Rim 7, 19–24). Inými slo-

vami: *Som otrok! Lebo nie to robím, čo chcem, ale konám to, čo nenávidím* (Rim 7, 15).

Boh je k nám úplne spravodlivý. Nerobí nás černejšími, ako sme. Je však tiež neúprosne pravdivý, preto nám zjavuje celú našu biedu. Pre celé moje myslenie i život je rozhodujúce, či sa odvážim tejto pravde pozrieť do očí, alebo klamem sám seba vlastnými domnienkami a ilúziami a utekám pred pravdou. Tu je rozhodujúca príčina toho, prečo mnohí ľudia nenachádzajú cestu ku kresťanskej viere. Kresťanstvo nie je pre zbabelcov a iluzionistov! Ako je to s tebou?

Ak vo svojom živote odhalíme nejakú neslobodu, najprv si myslíme, že sa jej dokážeme čoskoro zbaviť. Len si musíme poriadne vyhrnúť rukávy a chcieť, a potom bude všetko iné. To je pesnička, ktorá nás od malička sprevádza pri výchove. Dokonca to, žiaľ, dosť často počujeme i z kazateľní. Preto robíme stále nové predsavzatia: pri narodeninách, na začiatku nového roka, na nemocničnom lôžku, alebo pri rakve našich milých. Jedného dňa sa však nemôžeme vyhnúť strašnej pravde, že to všetko je márne. Aj moje najväčšie úsilie mi zjavuje len moju bezmocnosť a dobré predsavzatia sú iba lži. *Som v zajatí zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch.* (Rim 7, 23). *Som telesný, predaný do otroctva hriechu* (Rim 7, 14). Prišiel si už k takémuto poznaniu? Ak áno, potom si pripravený pre radostnú správu (evangelium) Biblie! Totiž, čo hovorí Boh ľuďom, ktorí o sebe museli poznať, že sú „otroci“? Ponúka im totálnu zmenu celého ich postavenia!

Za siedmou kapitolou listu Rimanom je totiž ôsma kapitola! Začína slovami o plnom, všetko zahrňujúcim odpustení zlého, ktorého som sa v živote dopustil, o plnom vymazaní všetkých mojich dlhov a vín, ktoré som si nazhromaždil, keď som nečinil to dobré, ktoré som sám za dobré považoval.

A tak teraz už nielo nijakého odsúdenia tým, ktorí sú v Kristu Ježišovi, ktorí nechodia podľa tela, ale podľa Ducha (Rim 8, 1). Vo viere sa môžem chytiť tohto Krista, ktorý za mňa berie na seba Boží súd, ako svojho zástupcu a záchrancu, ako sme to už vyššie počuli. Môžem sa v ňom úplne skryť, a potom mi už nehrozí žiadne odsúdenie. Aké osviežujúce je toto slovo pre moje svedomie, ktoré je pri pohľade na predoslý prevrátený a pochybený život plné úzkosti: Nieto už nijakého odsúdenia! To však ešte nie je všetko, to nestačí! Hriech minulosti by bol takto umytý, ale pre prítomnosť a budúcnosť by som mal zostať spútaným otrokom, akým som bol doteraz? Mám vari už v momente odpustenia znova počítať s tým, že budem znova kopíť svoje hriechy? Takto má vyzeráť život kresťana? – Mnohí si myslia, že áno a naše skúsenosti ako keby to chceli potvrdzovať. Preto sa často o tom takto hovorí i v kostoloch. K „rannému požehnaniu“ s prosbou o ochranu pred hriechom sa pripája hneď „večerné požehnanie“ s prosbou za odpustenie hriechov, s ktorými – i napriek rannej prosbe za ochranu pred nimi – počítam, ako s nevyhnutnou nutnosťou. Skutočne to vystihuje pravý kresťanský život? Apoštol Pavol, verný svedok Pána Ježiša, myslí a učí v Rim 8 úplne inak! Doteraz to bolo skutočne tak. Stál som pod „zákonom hriechu a smrti“. Proste som m u s e l hrešiť. Teraz sa však všetko zmenilo! Prečo? *Lebo zákon Ducha života v Kristu Ježišovi ma oslobodil od zákona hriechu a smrti* (Rim 8, 2). Preto je moje postavenie úplne iné! V siedmej kapitole listu Rimanom stáli proti sebe dve mocnosti: veľmoc hriechu a moja dobrá vôľa. Ale v ôsmej kapitole vstupuje na bojisko tretia sila, o ktorej v 7. kapitole nebolo ani zmienky: Duch Svätý! A preto je všetko iné! Iste, nedeje sa to „automaticky“, pretože Duch Svätý nás nenúti, aby sme vstúpili pod zákon života. Naďalej tu zostáva aj naše „telo“. Týmto pozoruhodným výrazom, ktorý sa často nesprávne chápe, nemyslí Biblia naše organické telo, ani našu zmyslosť, alebo dokonca pohlavnosť. Naše telo je dôležitou súčasťou nášho živého bytia, preto mu je zasľúbené vzkriesenie a oslávenie. Ani naša pohlavnosť nie je „hriechom“, ale naopak Božím darom spojeným s Božím príkazom (čítaj 1 Moj 1, 27–28). Avšak „telo“ v našom prípade znamená naše celé protibožské bytie, ktorého stredom je naše proti-božské „ja“. Telo sa dokonca prejavuje predovšetkým svojou vnútornou a duchovnou stránkou. Preto medzi skutkami „tela“ (Gal 5) sú uvedené tiež: Modloslužba, čarovanie, nepriateľstvo, zvady, hnevy, nenávisť, roztržky. Toto „telo“ nám jedno-

ducho nie je „odňaté“ tým, že prideme ku Kristovi a vstúpime pod vplyv Ducha Svätého. Preto apoštol Pavol upozorňuje i veriacich v Ríme, že pre nich zostáva možnosť žiť podľa tela aj po ich znovuzrodení a s hlbokou vážnosťou ich varuje pred takým životom: *Lebo ak žijete podľa tela, zomriete!* Tiež im pripomína: *A tak teda, bratia, dlžníci sme nie telu, aby sme žili podľa tela!, naopak, dokážeme niečo úžasné: Duchom umŕtvovať skutky tela* (Rim 8, 12–13). V tom je skutočné víťazstvo nad hriechom! Nie teda v tom, že sa sami vzchopíme a učiníme dobré predsavzatie a podobne, ale jedine prostredníctvom moci Ducha Svätého. Preto rozhodne zanechaj všetky svoje pokusy, pomáhať sám sebe! Kedykoľvek v tvojom srdci znova povstane závisť, sebeckosť, pýcha, zlá žiadostivosť – a to sa bude diať stále znova – daj rýchlo priestor pôsobeniu Ducha Svätého, aby premohol a umŕtвил tieto žiadostivosti.

Treba zdôrazniť, že Božie slovo nám nikde ne-maľuje obraz ideálneho kresťana, ktorý žije bez boja čistý a dobrý život v samozrejmej harmónii. Ukazuje nám, naopak, život kresťana ako bojisko dvoch neúprosných protivníkov: „tela“ a „Ducha“. *Lebo telo si žiada proti Duchu a Duch proti telu. Navzájom si odporujú* (Gal 5, 17). Písmo však tiež úplne iste hovorí, že Duch môže v tomto boji dosiahnuť jasné víťazstvo. Preto píše apoštol: *Hovorím však: Žite podľa Ducha a nebudete vykonávať žiadosti tela* (Gal 5, 16). Tieto žiadosti tu zostávajú tak ako predtým, my ich však už „nemusíme vykonávať“. Božie slovo nikdy neobmedzuje našu dôveru v toto víťazstvo. Nesľubuje nám, že dosiahneme „veľa víťazstiev“, neprikladá k svojim sľubom žiadne „pokorné“ a „skromné“ obmedzenia, ako to úzkostlivo robíme my, maloverní ľudia. V našom prípade však takéto obmedzenie nie je vôbec prejavom „pokory“, ale úbohej nedôvery k Duchu Svätému.

Ako keby sa Duch Svätý nedokázal vysporiadať so žiadosťami tela v k a ž d o m prípade! Samozrejme, že musíme splniť jeho predbežné podmienky: žite podľa Ducha! Ale to môžeme všetci, aj tí najmenší a najslabší. Dokonca slabí to často dokážu lepšie ako tí „silní“ a „veľkí“, ktorí sa neustále dostávajú do pokušenia znova sa spoliehať na svoje sily, čo však vždy končí žalostnými pádmi.

Počúvaj preto nádherné posolstvo o Božom víťazstve a celé ho prijmi! Začni nový život, ktorý je tu pre teba pripravený. Vôbec pri tom nemusíš úzkostlivo merať svoje možnosti a pripomínať si dlhú reťaz svojich doterajších porážok. Už tu nejde o výkony, ktorých si schopný! Duch Svätý ti sám dá víťazstvo nad hriechom. To nie je žiaden „perfekcionizmus“! Pamätaj na to, čo bude obsahom poslednej kapitoly tejto brožúrky s titulkom: *Buďte triezvi a bdejte!* ■

Preklad z češtiny do slovenčiny
Beata Gumanová. Pokračovanie v ďalšom čísle.

Rubriku Misia redakčne pripravuje
JURAJ INSTITORIS v spolupráci s **VLADIMÍROU VRAJOVOU**.

**CHRISTIANE
 KOLLÁROVÁ**
 (Pochádza z Rakúska,
 spolu s rodinou žije
 v Liptovskom Trnenci)

SPRIEVODCA NA CESTÁCH

Vyrastala som v katolíckej rodine na dedine v rakúskych Alpách. Keď som mala dvanásť rokov, mojej mame diagnostikovali nádor v mozgu. Oboch rodičov to viedlo k tomu, že začali viac skúmať otázky týkajúce sa života a smrti, a práve vtedy stretli misionára zo Švajčiarska, ktorý v tom období robil v Rakúsku evanjelizácie. Tento misionár im zvestoval evanjelium a oni mohli uveriť v Pána Ježiša. Pán bol milostivý aj vo veci zdravotného stavu mojej mamy, ktorá sa po jednom roku vyliečila a rakovina sa jej už nikdy nevrátila.

Na svojich rodičoch som pozorovala veľkú zmenu, ale aj tak som sa voči nim búrila a neposlúchala som ich. Rodičia sa so mnou chceli rozprávať o Bohu, ale ja som ich odmietala a správala som sa agresívne. Táto moja rebélia trvala asi tri roky. V tom období ma začal zotročovať strach – bála som sa smrti, večer som nemohla zaspáť, lebo som si myslela, že sa ráno nezobudím. Mamka na mne túto krízu vypožarovala a spýtala sa ma, či by som s ňou nechcela ísť na biblickú hodinu. Povedala som si, že už aj tak nemám čo stratiť a išla som s rodičmi do zboru. Výkladu Božieho slova som vtedy vôbec nerozumela. Po zhromaždení však za mnou prišla jedna sestra a spýtala sa ma, či by som nechcela spolu s ňou študovať Bibliu. Táto myšlienka ma vôbec nenadchla, ale súhlasila som, pretože som bola zúfalá a uvedomovala som si, že potrebujem nejako riešiť svoju aktuálnu situáciu. Stretávali sme sa asi tri mesiace, Božie slovo ku mne prehováralo a poukazovalo na môj hriech, ale aj na Ježišovu lásku, prejavenu na kríži. Spasenie, nezaslúžený Boží dar, som prijala, keď som mala necelých osemnásť rokov. Pán na to použil známy verš z listu Rimanom 6, 23: *Lebo odplatou za hriech je smrť, ale darom Božej milosti je večný život v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi.*

Na misií

Začala som chodiť do zboru, ktorý pravidelne navštevovali aj moji rodičia, stala som sa súčasťou zborovej mládeže (stretávalo sa nás asi štyridsať mladých ľudí), po dvoch rokoch som sa stala členkou organizačného tímu. Našu mládež veľmi formovala aj tragická udalosť, keď počas autohavárie zomrel jeden z našich spolupracovníkov. Išlo o devätnásťročného chlapca, ktorý rok predtým spolu s ďalším vedúcim mládeže rozbehol evanjelizačnú službu cez internet. Po jeho smrti sa aj prostredníctvom týchto nahrávok znovu zrodilo niekoľko ľudí z celého Rakúska. Bolo to pre nás veľmi smutné, ale aj veľmi požehnané obdobie.

Po vyštudovaní ekonomickej školy mi Pán dal veľmi dobrú prácu v banke. Počas dovolenky som odišla na päť týždňov do Afriky, podporiť nemeckú misionársku rodinu, ktorá tam slúžila. Bola som vtedy mladá a naivná, túžila som vycestovať a vidieť, ako vyzerá misionársky život a práca. Keď som sa vrátila do Rakúska, začala som vnímať, že Pán chce, aby som odišla zo zamestnania. Počas obdobia hľadania Božej vôle mi moja dobrá kamarátka povedala, že plánuje odísť na deväť mesiacov do Hondurasu v Strednej Amerike a slúžiť tam spolu s misionármi zo Spojených štátov. Keď som túto vec prebojovala

na modlitbách, dala som výpoveď v banke a spolu sme odišli do Hondurasu. Pracovali sme s americkými misionármi, prvé mesiace sme sa venovali učeniu španielčiny a distribúcii kresťanskej literatúry medzi študentmi na univerzitách. Neskôr sme organizovali tábory a rôzne aktivity pre deti, pomáhali sme lekárom, ktorí pracovali v hurikánom zničených oblastiach. Bolo to pre mňa veľmi vzácne obdobie, počas ktorého som sa mohla naučiť veľa dobrých vecí od skúsených a osvedčených pracovníkov na Božom diele.

Po návrate do Rakúska sa o mňa Pán zázračne postaral, bez práce som bola asi dva týždne a hneď som sa zamestnala v inej banke. Bolo to od Pána pripravené prostredie i kolektív, pretože nikto z mojich kolegov nepoznal Ježiša, všetci boli neveriaci, takže som im mohla rozprávať o evanjeliu a posolstve Pána Ježiša.

Budeš ako Rúť?

Po návrate z Hondurasu som opäť začala byť aktívna v zhromaždení, na besiedke a na mládeži. Vtedy začal na bohoslužby chodiť jeden cudzinec – neskôr som zistila, že je to Slovak – s ktorým sa nikto nerozprával, vyzeral veľmi opustený, tak som za ním počas zborovej BBQ- párty prišla a pustila som sa s ním do reči. Musím povedať, že Peťo ma na prvý pohľad vôbec nezaujal, ale už po našom prvom rozhovore mi Pán začal klásť na srdce, aby som sa modlila za jeho neveriacu rodinu, za absolventskú prax v Rakúsku a za miesto v našom zbore. Postupne sa zapojil do života našej mládeže a do evanjelizácií, ktoré sme v rámci mládeže organizovali. Počas niekoľkých mesiacov ku mne veľmi silno prehováral príbeh o Rúť a Noemi, veľa som o ňom rozmýšľala a pýtala som sa samej seba, či som ochotná byť ako Rúť, všetko opustiť a vykročiť tam, kde ma Boh

volá. Keď ma po šiestich mesiacoch požiadal Peťo o ruku, vedela som, že s ním mám odísť na Slovensko, že tam je moje miesto.

Prvý rok na Slovensku bol pre mňa veľmi ťažký, nevedela som po slovensky, dostala som mononukleózu, ale Pán ma neopustil, priznal sa ku mne a pozdvihol ma. Pri učení slovenčiny mi veľmi pomohlo biblické indukčné štúdium pre ženy, ktoré sa konalo štyri víkendy v roku. Boli sme na chate a od rána do večera sme študovali Bibliu, rozprávali sme sa o biblických pasážach, budovali sme nové priateľstvá.

V Liptovskom Mikuláši sme potom založili skupinky pre ženy, ktoré boli síce úprimne veriace, ale nevedeli sa začleniť do žiadneho zboru. Mojim cieľom bolo čítať si s nimi Bibliu, modliť sa s nimi, vzájomne sa zdieľať. Po piatich rokoch však prišla do môjho života veľká kríza, upadla som do depresii, bola som veľmi unavená, ale s odstupom času vidím, že aj túto vec mal Pán vo svojich rukách a že mal svoj zámer. Na tri roky sme odišli do Rakúska, ja som načerpala nové sily, zároveň sme mohli pomôcť mojim rodičom zrekonštruovať dom. Počas pobytu v Rakúsku som intenzívne vnímala, že naše miesto je na Slovensku a že sa tam máme vrátiť.

Po návrate na Slovensko sme opäť pokračovali v ženských skupinkách, ale postupne prestala táto skupinka plniť svoj účel (pomôcť kresťanským ženám nájsť svoje miesto v cirkvi), ale vyprofilovala sa v rámci baptistického zboru v Liptovskom Mikuláši.

Môžem vyznať, že Pán sa o mňa stará aj v tejto dobe. Trinásť rokov som bola doma pri deťoch, ale pred rokom som sa mohla zamestnať ako lektorka v jazykovej škole Via zoom. Učím nemčinu študentov z celého sveta a modlím sa, aby som sa aj s nimi mohla zdieľať so svojou vierou v Pána Ježiša. ■

Juhoafrická republika má zimu a ja v bunde a šále sedím za stolom a rozmýšľam, prečo ešte stále nemáme ústredné kúrenie. Tento „módny trend“ sem akosi nezavítal a popravde, tak 8 mesiacov v roku ho ani netreba, no keď v noci teploty klesnú na päť stupňov (10 vo vnútri) tak vám doslova primrzne úsmev na tvári.

Akoby sme sa dostali do starej reklamy na práci prášok a vravíme si „tak to som teda nečakala!“ keď nám Cyril Ramaposa (prezident) oznámil, že budeme pracovať z domu a celý štát je v „stave národnej katastrofy“. To bolo 7 mesiacov dozadu. Prognózy boli všelijaké. Od 2 do 14 miliónov ľudí sa vraj malo nakaziť. Potom všetci panikárili, pretože JAR je jednou z krajín s najvyšším počtom chorých na AIDS a tuberkulózu. Ako sa majú ľudia od seba spoločensky vzdialiť, keď v plechovej chatrčke je hlava na hlave, babka, matka a aspoň štyri vnúčence a chatrčky sú pozliepané vyslovene pol metra od seba? Ako zaobstarať rúška pre školy, kde študenti nemajú ani len zošity?

A predsa. Akosi to zatiaľ zvládame. Mnoho ľudí stratilo prácu (tak ako mnohí aj v Európe a vo sve-

CORONA-STYLE

LENKA KNOETZE (Juhoafrická republika)

te), mnoho súkromných podnikateľov skrachovalo, okolo 600 000 ľudí sa nakazilo, do včerajška bol zakázaný predaj alkoholu a nesmeli sme cestovať cez provinčné hranice. Štátne hranice sú stále nepriepustné. Inak ten alkohol je celkom zaujímavá historka. Prevažná väčšina hospitalizovaných ľudí prichádza na pohotovosť s bodnými a strelnými ranami, práve kvôli požívaniu alkoholu a následným roztržkám. Juhoafrická republika poskytuje výmenné pobyty pre lekárov z celého sveta, ktorí sa chcú zlepšiť v práci práve s týmito typmi traumatických zranení, pretože ich tu je neuveriteľne veľa! Preto jedno z prvých opatrení bol práve zákaz predaja alkoholu, aby sa uvoľnili lôžka v nemocniciach pre pacientov s koronou. Keď v júni-júli tento zákaz uvoľnili, kapacita nemocníc sa natoľko naplnila, že pacientov s koronou už nemohli obsluhovať a ľudia boli vyslovene posielaní domov aj s vážnymi príznakmi tohto ochorenia.

Napriek tomu, nie sme na tom najhoršie. Pre mňa osobne toto obdobie prinieslo pohodlie domova, kde sme si obaja s Jasonom zariadili „domácu kanceláriu“ a už od marca pracujeme z domu. Moja pracovná náplň sa scvrkla, keďže väčšina mojich produktov bolo mierených na komunikáciu s cirkvami a miestnymi službami, no tieto sa buď celkom vytratili, stratégie a marketingy vyleteli von oknom a Operation Mobilisation (OM) v JAR sa zameralo na poskytovanie potravín a pomoci najchudobnejším. V Kapskom Meste náš team týždenne dáva balíčky prvej pomoci ženám, ktoré pracujú v okolitých nevestincoch. Ich hlad je nielen fyzický ale aj duchovný, a toto vyústilo do domácich biblických skupín. Je úžasné ako Boh aj niečo tak tragické vie použiť na svoju oslavu.

Ak mám byť úprimná, moja motivácia do grafického dizajnu pre OM sa počas tohto obdobia scvrkla na minimum. Tento týždeň pracujem na materiáloch pre online konferenciu pre tínedžerov v Zimbabwe, čo je jeden kreatívny projekt po dlhom období sucha. Prosím, modlite sa so mnou buď za obnovenú víziu, alebo za správne nasmerovanie, ak má mať moje pôsobenie v OM iné zameranie.

Extra čas som využila na kreatívnu tvorbu. Viacero ľudí si odo mňa objednáva maľby a dokonca som mala možnosť vyvesiť svoju tvorbu v miestnom kníhkupectve/kaviarni, čo bol skvelý zážitok a veľmi ma motivoval do budúcnosti k umeleckej tvorbe. Nech vám je Boh teraz bližšie ako kedykoľvek predtým. Keď to, čo nás rozptyľovalo a kradlo náš čas pred Jeho tvárou je donútené utíchnuť, nech je Jeho hlas to, čo nás drží nad vodou a prináša nám pokoj a radosť. ■

LETNÉ SPRÁVY Z NEPÁLU

PETER KURUC

Aj Nepál zasiahol Covid-19, no v prvých mesiacoch tohto roku to nepálska vláda ignorovala a keď väčšina krajín sveta zatvárala hranice, v Nepále sa lietalo, cestovalo a ešte sem prichádzali aj turisti. Ešte začiatkom apríla bol oficiálny počet prípadov v Nepále jeden vyliečený pacient. Približne v druhý aprílový týždeň vláda oznámila uzatvorenie krajiny, tzv. lockdown. Pôvodne sa mala krajina zatvoriť na dva týždne. Aj keď počet prípadov v krajine bol oficiálne v prvých týždňoch lockdownu menej ako desať, tak sa zatvorenie krajiny postupne vždy predlžovalo o dva týždne.

Ani na krok z bytu

Nešlo o uzatvorenie akým si prešlo Slovensko, alebo Česko. Jednoducho sa úplne uzatvorilo všetko okrem pár nemocníc. Obchody s jedlom sa mohli otvoriť na hodinu ráno a dve hodiny večer. Nepálskej vláde asi nenapadlo, že spôsobené rady a tlačienica v obchodoch je pre šírenie korony živná pôda. V Nepále sme teda mali lockdown úplný a to tri mesiace. Tri mesiace sme nemohli vyjsť z bytu ani na prechádzku, lebo na každom rohu v Káthmandu boli armádne zátarasy so samopalmi. Oficiálny počet potvrdených prípadov bol až do júna niekde okolo 60. Potom, po dvoch mesiacoch uzatvorenia, začal narastať... nekomentujeme. Tri mesiace sme teda strávili zatvorení v byte. Bolo to nesmierne frustrujúce, internet takmer nefungoval, ale čas plynul celkom rýchlo.

Uvoľnenie

V súčasnosti je väčšina podnikov, obchodov či reštaurácií ešte zatvorená, len armádne kontroly vystriedali kontroly policajné a už môžeme vyjsť von z bytu na prechádzku. Momentálne vládne trochu chaos, lebo veľa ľudí začalo opatrenia vlády ignorovať a otvárať obchody, taxíky fungovať nemajú, ale jazdia a v podstate ani nevieme, aké sú momentálne vládne opatrenia.

Podpora detí v provincii Sindupalchowk nebola v druhom štvrtroku 2020 pre lockdown možná a bola preto dočasne pozastavená. Deti na jednej strane nechodili do školy, na druhej sme sa ani my nevedeli dostať k nim a dokonca ani vybrať peniaze, hoci by sme ich radi v tomto čase podporili.

Podpora detí v detskom domove a podpora štipendiami cez detský domov bola rovnako dočasne pozastavená pre korona krízu. Deti sú v poriadku, žiadne z nich podľa našich informácií neochorelo a je o ne postarané. Ich podpora bude v budúcnosti pokračovať tak ako doteraz. Financie, ktoré ste na ich podporu v posledných mesiacoch posielali sú na účte OZ Nádej pre Deti Nepálu a keď budeme mať možnosť ich vybrať, doplatíme ich detskému domovu späť.

Návrat

Ako sme vás naposledy informovali, s manželkou sme sa rozhodli tento rok presťahovať sa natrvalo na Slovensko, zo zdravotných dôvodov a kvôli psychickej únave z posledných rokov. Pôvodne sme mali na pláne v auguste vybavovať manželke papiere, aby dostala trvalý pobyt na Slovensku, pričom sme mali ísť do Indie, kde je najbližšia slovenská ambasáda. To však momentálne nie je možné pre pozastavenú medzinárodnú dopravu. Rovnako nie je možné získať pre Leenu víza pre jej cestu na Slovensko.

Jeden náš priateľ nám poradil požiadať o repatriáciu v súvislosti s mojimi zdravotnými problémami a momentálne dúfame, že Leena dostane národné víza vďaka ministerskej výnimke, v ktorú dúfame. Ak ich dostane, tak nám ostáva čakať na nejaký let do Európy. V súčasnosti je však akákoľvek medzinárodná letecká doprava z Indie a Nepálu pozastavená.

Momentálne preto nie je jasné, kedy sa nám podarí na Slovensko vlastne dostať. Druhým problémom je cena leteniek. Podľa našich informácií sa posledné repatričné letenky pohybovali v cene 4 až 5-násobne vyššej ako pred krízou. V momentálnej situácii sa letecká doprava môže obnoviť možno až na budúci rok. Nikto nevie. India aj Nepál sú Európskou úniou považované za rizikové. Rozmýšľali sme, že v tomto čase spravíme zbierku pre chudobné rodiny, ktoré sú najviac zasiahnuté krízou tu v Nepále. Zhodnotili sme, že v tejto situácii by sme k nim potraviny nevedeli osobne dostať. Radi by sme pomohli, ale pravdupovediac nemáme ako. Tak len čakáme.

Na záver vás pozývame k modlitbám. Veľmi vás prosíme, aby ste mysleli na deti v detskom domove, deti v provincii Sindupalchowk, a tiež deti, s ktorými sme boli v Indii. Život chudobných v týchto časoch je podstatne ťažší ako v minulosti. Mnohí hladujú, prosíme, myslíte na nich v modlitbách. Prosím, myslíte aj na našu situáciu v Nepále a na náš návrat na Slovensko. ■

Z ROKOVANIA RCB

AUGUST 2020

Rada prerokovala a schválila:

Podporu Verejnej iniciatívy na prijatie maloletých detí bez sprievodu z gréckych ostrovov.

Konferencia Cirkvi bratskej sa kvôli situácii s COVID-19 uskutoční v skrátenom jednodňovom formáte 10. 10. 2020 v Banskej Bystrici s potrebnými hygienickými opatreniami. Program konferencie bude maximálne skrátený a obmedzený na najnutnejšie témy na prerokovanie: návrhy na ordináciu a zriadenie zborov, ďalšie konferenčné návrhy, ekonomika, voľby členov komisií.

V tejto súvislosti Rada ďakuje hermanovskému a bratislavskému zboru za ochotu hostiť dvojdnú konferenciu v pôvodnom termíne, avšak riziká spojené so šírením koronavírusu viedli Radu k rozhodnutiu o jednodňovej konferencii v centrálnej časti republiky.

Uzatvorenie pracovnoprávného vzťahu s kazateľom Petrom Kučerom od 1. 9. 2020 ako správcom Zboru Cirkvi bratskej Bratislava-Cukrová.

Uzatvorenie vzťahu s Martinom Kaščákom od 1. 9. 2020 ako pastoračným asistentom Zboru CB v Nitre na polovičný úväzok. Zbor nepožaduje finančné prostriedky ani z celocirkevných ani zo štátnych zdrojov.

Rada rozhodla:

O rozdelení prostriedkov z Evangelische Partnerhilfe na rok 2020 a z Fondu pomoci.

Rada vymenovala/ poverila:

Rastislava Števka za druhého vizitátora zboru v Banskej Bystrici, ktorý nahradí Martina Jurču, ktorý sa vzdal tejto úlohy.

Štefana Evina za administrátora zboru v Banskej Bystrici.

Kazateľa Petra Prištiaka za administrátora zboru v Michalovciach od 1. 10. 2020 až do jeho inštalácie za správcu tohto zboru.

Milana Mitanu, aby viedol hlasovanie o zotrvaní kazateľa Gabriela Gajdoša v Trenčíne. Hlasovanie sa má uskutočniť do 31. 1. 2021.

Rada zobrala na vedomie:

Zvolenie kazateľa Mareka Jurča za správcu zboru v Hermanovciach nad Topľou.

Ustanovenie Pavla Jurča do funkcie pastoračného asistenta v zbore Bratislava-Kaplnka.

Inštaláciu kazateľa Mareka Tomašoviča za správcu zboru v Trnave.

Inštaláciu kazateľa Petra Kučeru za správcu zboru Bratislava-Cukrová.

Registráciu zboru CB v Košiciach – Mozaika na MK SR. Slávnosť zriadenia zboru je plánovaná na 25. 10. 2020.

Informáciu o konštituovaní Rady Národných modlitebných raňajok. Rada CB vymenuje zástupcu Cirkvi bratskej v Rade NRM po obdržaní oficiálnej žiadosti.

Prieskum Evanjelizačno-misijného odboru 2020. Povzbudzuje EMO, aby otvoril v cirkvi diskusiu o dvoch oblastiach, ktoré prieskum identifikoval ako problematické: kontextualizácia a členstvo v cirkvi.

Informáciu Finančného odboru o návrhoch na rozdeľovanie štátneho príspevku, predložených v prvom kole. Finančný odbor je pripravený vhodnou formou prispieť k diskusii o návrhoch ešte pred konaním Konferencie.

Informáciu hermanovského staršovstva o situácii na stanici Hlinné. Po odchode misionára Pierra van Vuurena na štúdium do USA, stanici chýba vlastný vedúci duchovnej práce, preto sa tamojší členovia obrátili s vedomím staršovstva s prosbou o pomoc na kazateľa Apoštolskej cirkvi z Michaloviec a na bratov zo zboru CB v Michalovciach, ktorí sa venujú práci medzi Rómami.

Oznámenie kazateľa Slavomíra Polohu, že k 31. 8. 2020 ukončil službu v zbore Banská Bystrica. V tejto súvislosti sa Rada zaoberala písomnou reflexiou staršovstva bystrického zboru ku konfliktu v zbore a k odchodu kazateľa. Rozhovor Rady so zástupcami staršovstva a kazateľom potvrdil významne odlišné pohľady staršovstva a kazateľa na celú situáciu.

Ďalej Rada:

Prijala internú zásadu, že člen Rady, ktorého sa týka hlasovanie, nemá v predmetnej záležitosti hlasovacie právo.

Pokračovala v diskusii o teologickej identite CB a o teologických presvedčeniach členov Rady. Témy: Čo je teológia? Teológia Cirkvi bratskej a Cirkve bratská medzi ostatnými cirkvami a vo svete.

Podporuje Pastoračné stanovisko zboru biskupov Evanjelickej cirkvi a. v. k témam súvisiacim so sexuálnou etikou ako sú uvedené v bodoch 1 až 13 Pastoračného stanoviska. Bod č. 14 sa týka vnútro-cirkevných záležitostí ECAV, ku ktorým sa nám neprislúcha vyjadrovať. Naša podpora Pastoračného stanoviska vyplýva z jeho súladu so Stanoviskom Rady Cirkvi bratskej k homosexualite z roku 2006 (<https://www.cb.sk/index.php/kniznica/clanky/94-stanovisko-rady-cirkvi-bratskej-k-homosexualite>).

Oznamuje, že Cirkve bratská má od 1. 8. 2020 zriadenú elektronickú schránku pre komunikáciu s verejnou správou. Od 1. 9. 2020 majú elektronické schránky zriadené aj všetky zbory a organizácie, ktoré svoju právnu subjektivitu odvodzujú od Cirkvi bratskej. Potrebné informácie poskytuje riaditeľ Kancelárie Rady.

TROLEJBUS BRATISLAVA

PORUŠENIE PREDPISU

TOMÁŠ KOMRSKA

Plánuje rozhovor s Tomášom Grulichom o Ceste obnovy, ktorej sa na Slovensku venoval v prešovskom zbore.

Spresnila postup v prípade, že kazateľ, ktorému vznikne nárok na starobný dôchodok, chce predĺžiť svoj mandát v zbore aj po vzniku nároku na starobný dôchodok, ale predtým sa u neho uplatnila výnimka z hlasovania podľa článku 36 odsek 2 Poriadku CB takto:

Ak je kazateľ vo veku, keď mu do piatich rokov vznikne nárok na starobný dôchodok, uplatňuje sa výnimka z hlasovania o trvaní jeho mandátu. Ak chce kazateľ v zbore predĺžiť svoj mandát aj po vzniku nároku na starobný dôchodok, hlasovanie o trvaní jeho mandátu musí prebehnúť najneskôr rok pred vznikom nároku na dôchodok. Toto hlasovanie sa opakuje každé štyri roky. K rozhodnutiu o pokračujúcom trvaní mandátu je potrebné získať potrebný počet hlasov v členskom zhromaždení a zároveň v staršovstve (podľa článku 36 odsek 3 a článku 94 Poriadku CB). Kazateľ, o ktorom sa hlasuje, nemá v tomto prípade hlasovacie právo. V prípade, že sa rozhodnutia členského zhromaždenia a staršovstva nezhodujú, rozhodne o ďalšom postupe Rada, ktorá v takomto prípade neodkladne vstúpi do rokovania so zborom, staršovstvom aj kazateľom. Pokiaľ mandát kazateľa nebude predĺžený, stanoví termín jeho ukončenia Rada po dohode s kazateľom a staršovstvom, najneskôr však do osemnástich mesiacov odo dňa hlasovania.

Kazateľ svoje rozhodnutie, že chce predĺžiť alebo ukončiť svoj mandát v súvislosti so vznikom nároku na starobný dôchodok, musí písomne oznámiť staršovstvu zboru a Rade.

Predseda Rady informoval o situácii v prešovskom zbore v súvislosti s vystúpením niektorých členov z Cirkvi bratskej. Predseda sa v júli stretol so staršovstvom zboru a v auguste aj s niektorými bratmi, ktorí vystúpili z cirkvi. ■

Čas od času sa dispečer prihovori všetkým vodičom MHD:

„Polícia nás požiadala o pomoc pri pátraní...“, nasleduje stručný opis hľadanej osoby s výzvou, aby ten, kto hľadanú osobu zbadá, túto skutočnosť nahlásil. Od tej chvíle sa 500 párov očí v pohybe po meste zapoja do pátrania po nič netušiacej osobe.

Priemerne každá druhá takáto výzva je úspešná – hlásenie vodiča pomôže polícii nájsť hľadanú osobu.

Ja som zatiaľ ani raz hľadanú osôbku nezahliadol.

Ale počkať, počkať... veď tu na tejto zastávke stojí dievča, ktoré sa ponáša na práve podaný opis – rifľové krátke nohavice, biele tenisky, tmavé tričko, blond vlasy, 16 rokov môže mať... a nastúpila ku mne.

Rýchlo som si nasadil slúchadlo, handsfree vytočil dispečing a podal správu.

Pretože nočným mestom blúdiace mladé dievča nemusí dopadnúť dobre.

Na ďalšej zastávke som za dievčaťom prišiel a hovorím:

„Slečna, poďte prosím dopredu, chcem vám niečo povedať.“

Dievča spravilo grimasu, „akože čo“ a prišlo.

Rozbehli sme sa.

„No čo? Čo mi chcete povedať?“

„Kam utekáš? Alebo prečo utekáš?“

„To vy akože odkiaľ viete, že utekám?“

„Moja zlatá, zapamätaj si, že šoféri MHD a najmä taxikári sú najmdrejší v meste. Tak čo, prečo zdrháš?“

„Naši sú hrozni! Nechcú mi kúpiť telefón.“

„Tak to je vážna vec. Ty nemáš telefón?“

„Mám. Ale starú šunku. Všetky kamošky majú lepší telefón ako mám ja.“

„Tak si na nový zarob. Choď brigádovať, zarob peniažky a kúp si, aký chceš. Okrem toho ti bude ten telefón viacej chutiť.“

„Naši majú peňaží dosť – to je taký problém, aby mi ho kúpili?“

„Áno, to je problém, pretože keď ti budú všetko kupovať, na nič si nebudeš musieť zariadiť, tak z teba bude sprostá hlúpa blondáta ...“

„Aký ste múdry.“

„Tak to si píš, už som ti vysvetlil, prečo.“

Práve nás predbehlo a zablokovalo blikajúce policajné auto.

„Tak moja zlatá, teraz pôjdeš s týmito policajtmi, pretože pomaly celé mesto ťa hľadá, a pekne rodičom povedz, že ťa to mrzí, že si zdrhla a že si chceš na telefón zariadiť.“

„Tak vy ste ma udali?! Ste pekný hajzel.“

„Rodičia majú o teba starosť, tak sa prestaň naparovať a hajde do roboty. Brigádu si určite nájdeš.“

Vycvičení policajti zaujali pozíciu pre prípad, že by dievča chcelo utiecť. Nuž ale uniforma robí svoje, a tak dievča krotko nastúpilo do diskotékoveho autiska a my sme pokračovali v jazde.

„Pán vodič,“ – až ma trhlo, keď som v slúchadle začul toto oslovenie, pretože som zabudol, že dispečer bol celý čas na drôte.

„Pán vodič, práve ste porušili niekoľko predpisov. Telefonovali ste počas jazdy a počas jazdy ste sa rozprávali s cestujúcou. Mal by som vás dať do hlásenia. Ale vzhľadom na okolnosti vám ďakujem za spoluprácu a prajem príjemný zvyšok služby. Dovoľte.“

„Dopo a dák.“

Porušiť predpis pre dobrú vec je disciplína, ktorá nemá nič spoločné s porušovaním pravidiel pre osobný zisk, či pre lajďactvo. A nájsť v tom mieru vyžaduje nielen pravidlá poznať, ale aj úprimne pomenovať skutočné motívy, ktoré ma k priestupku vedú. ■

NEREŠPEKTUJEM...

Všeobecný názor ľudí (vrátane mňa) po vynesení oslobodzujúceho rozsudku pre M. Kočnera a A. Zsuzsovú bol na rozdiel od politikov – nerešpektujeme. Z politikov iba premiér Matovič povedal: „Ja poviem, že ho beriem na vedomie, nedokážem zo seba dostať, že ho rešpektujem.“ Ministerka spravodlivosti M. Kolíková obhajovala rozhodnutie súdu takto: „Sudca má rozhodovať na základe dôkazov a nie na základe toho, čo si ľudia prajú, alebo sa im javí ako správne či spravodlivé.“ Takže - ľudia na námestia nemôžu rozhodovať, čo je správne a čo nesprávne... – dajú sa zhrnúť výroky politikov a justície. Možno stratili pamäť – bolo to pranie ľudí na námestích, čo v novembri '89 porazilo komunistickú totalitu. Pred dvoma rokmi „pranie“ ľudí vyhnalo z vlády Fica a Kaliňáka.

Súdny proces s Kočnerom a spol. nebol pre Slovensko len procesom s objednávateľmi vraždy a vrahmi. Tento súdny proces bol prvým slovenským pokusom o zastavenie mafie v politike, hospodárstve, justícii a polícii. Nevyšiel. Veď keby vyšiel, nemohla by prezidentka Z. Čaputová povedať, že „očakáva, že hľadanie spravodlivosti sa nekončí“.

Dovoľte trochu súvislostí. – Nemecký týždenník Die Welt neoznačil Slovensko za mafiánsky štát po vražde novinára a jeho snúbenice. Mafiánskym štátom pomenovali Slovensko teraz – po vynesení rozsudku. Tribún nežnej revolúcie Ján Budaj nedávno povedal: „Dokončili sme „nežnú“ v politike a hospodárstve. Justícia zostala nedotknutá. Treba „nežnú“ uskutočniť aj v justícii.“ Nepovedal to po vražde, povedal to po vynesení rozsudku.

Dva roky žilo Slovensko procesom s Kočnerom a spol. Všetci priamo zainteresovaní dva roky

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

Keď Zdeněk Mlynař v roku 1978 napísal knihu *Mráz přichází z Kremłu*, bol už v emigrácii. Nerešpektoval okupáciu ako bratskú pomoc.

3. septembra tohto roku ošľahol Slovensko mráz z budovy Špeciálneho súdu v Pezinku.

„Verdikt súdu ma šokoval...

Rešpektujem ho, ale očakávam, že hľadanie spravodlivosti sa nekončí.“

(Z. Čaputová, prezidentka SR)

tvrdili, že robia to najlepšie, čo sa v tejto veci robiť dá.

Je to pravda? Naozaj robili a spravili všetko, čo sa dalo? Alebo spravili len to, čo mohli?

Bývalý excelentný vyšetrovateľ Jozef Šátek to naznačil, keď komentoval dôvody oslobodzujúceho rozsudku. (Len pripomeniem, že podľa senátu na odsúdenie nestačili nepriame dôkazy, ktoré poskytli vyšetrovatelia a pracovala s nimi obžaloba.) Jozef Šátek vymenoval štyri príčiny neúspešnej obžaloby. Spomeniem len dve: 1) „K tímu: Vyšetrovatelia nemali skúsenosti ani s jednoduchými vraždami. Ich odborné a praktické danosti ich limitovali chápať veci v ich zložitostiach a v odvahe konať aj vo vyšších poschodiach zločineckej štruktúry.

2) K zrušeniu tímu Kuciak: Možno to bol zámer, uťat vyšetrovanie a zrušením tímu zabrániť vo vyšetrovaní ďalších možných členov zločineckej skupiny.“

Vyšetrovací tím kreovalo aj zrušilo ministerstvo vnútra Pellegriniho vlády. To len potvrdzuje všeobecnú mienku, že Kočner nie je špičkou ľadovca.

Daniel Lipšic na výrok senátu zareagoval: „Ak niekto tvrdí, že na usvedčenie objednávateľov úkladnej vraždy je potrebné mať priame dôkazy, tak je to nepresvedčivé a možno až nekvalifikované tvrdenie.“ To potvrdzuje stav v justícii a polícii.

Po okupácii v roku '68 veľa ľudí emigrovalo do cudziny. Nerešpektovali vtedajší režim. Väčšina však zostala. Ale mnohí z tých, čo zostali, medzi nimi aj ja, sme tiež emigrovali – „do seba“. Uzavreli sme sa a z tejto vnútornej emigrácie sme pripravili námestia v novembri '89. Možno nie som sám, čo opäť emigrujem „do seba“ a budem čakať na dokončenie „nežnej“ Lebo – nerešpektujem...

KRÍŽOVKA

„Prekonať zlé zvyky je možné jedine dnes- ...“

Autor: Peter Kailing	Skoriguj	Austrálsky medvedík	Pichlavé výrastky	POMÔCKY Pinč, ET, RA, KEP	TAJNIČKA	Koncovks ruských priezvisk	Prišival	Považské mesto	
Slučká				Pozošivaj Tuná	•				Omámil alkoholom
Vybudovalo					•				
Zachraňuj					•	Chyť Niesol (čes.)			
Turecké mužské meno				Zn. techn. normy Druh psa	•		6, rím. Ruský súhlas		
zn. volt-ampéra			Dal za peniaze Egypt. boh slnka		•				
	Odkvap (hovor.)	Obrva Prevetráva			•			Štvor dverové os. auto	Griluje
Ovial					•		Predložka (s) 1000 gr.		
Česká predložka			Skr. čes. železníc Pokoruj		•	Ženský plášť Latin. spojka			
Armád. te-lových. klub (skr.)				Stojí (hovor.) Tebe	•				
Spätňý tlak					•				
	Úryvky z opery				•	Onaká			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 6-7/2020.

Kto je priateľ? Prvý človek, ktorý prichádza, keď VŠETCI ODIŠLI. / Knihu Kráľovské mestá posielame Anne Feríkovej z Nového Mesta n. Váhom.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHR do 10. 10. 2020. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 10/2020.

Stranu pripravil Peter Kailing

Informáciu k tomuto lesnému chrámu v Tatranskej Polianke nám poskytol **P. Kušnir**, evanjelický farár z Vysokých Tatier.

Každý rok pred pamiatkou reformácie tam máme slovo Božie v prírode. Minulý rok to bolo už 13. stretnutie v poradí.

Stretávajú sa tu veriaci z Batizoviec, Gerlachova, Štôly a dokonca aj z Bratislavy a ďalších zborov na Liptove. Sú to jediné služby Božie, ktoré máme v prírode vždy v najbližšiu nedeľu k PR popoludní. Čiže najbližšie 25. októbra 2020.

Na Zelený štvrtok, keď chrámy boli zatvorené, sme tam mali komornú Večeru Pánovu. Do prírodného chrámu nám nikto nezakázal ísť.

